

**FINANCIEEL VERSLAG 2012
HOGESCHOOL ROTTERDAM**

Bestaande uit:

Verslag College van Bestuur

Verslag Raad van Toezicht

De jaarrekening 2012

Overige gegevens en Bijlagen

HOGESCHOOL ROTTERDAM

<i>Titel</i>	Financieel Verslag 2012
<i>Eventueel: Subtitel</i>	n.v.t.
<i>Dienst (en)</i>	Financiën & Studentregistratie
<i>Vastgesteld/goedgekeurd op</i>	18 juni 2013
<i>Registratienummer (DocBase)</i>	I0362-2013/AA/STB
<i>Docbasenummer</i>	00423358

INHOUDSOPGAVE

Pagina

1.	Verslag College van bestuur	
1.1	Algemene informatie	3
1.2	Toelichting op het resultaat	9
1.3	Financiële situatie op balansdatum	11
1.4	Treasury	13
1.5	Verslaggeving Helderheid	13
1.6	Vooruitblik	14
1.7	Overzicht declaraties bestuursleden	15
2.	Verslag van de Raad van Toezicht	15
3.	De Jaarrekening 2012	
3.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2012	22
3.2	Geconsolideerde staat van baten en lasten 2012	23
3.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2012	24
3.4	Presentatie van het financieel verslag	25
3.5	Inrichting en grondslagen	26
3.6	Toelichting op de geconsolideerde balans 2012	32
3.7	Niet in de balans opgenomen verplichtingen	39
3.8	Niet uit de balans blijvende regelingen	39
3.9	Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	40
3.10	Toelichting algemeen	46
3.11	Enkelvoudige balans per 31 december 2012	48
3.12	Enkelvoudige staat van baten en lasten 2012	49
3.13	Toelichting op de enkelvoudige balans 2012	50
3.14	Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten 2012	53
4.	Overige gegevens	
4.1	Controleverklaring	54
4.2	Bevestiging College van bestuur	57
4.3	Resultaatbestemming	57
4.4	Gebeurtenissen na balansdatum	57
5.	Bijlagen	
5.1	Gegevens over de rechtspersoon	58

Model E : Verbonden partijen

Model G : Verantwoording Subsidies

Model H : Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders

1. Verslag College van Bestuur

Het financieel verslag van Hogeschool Rotterdam geeft in financiële termen de ontwikkeling weer van het afgelopen boekjaar en de financiële positie bij de start van het nieuwe jaar. Naast het financieel verslag wordt door de hogeschool een separaat jaarverslag uitgebracht.

De financiële ontwikkelingen en financiële positie kunnen niet los worden gezien van tal van andere ontwikkelingen die hier direct of indirect op van invloed zijn. Ontwikkelingen die zich veelal niet beperken tot het betreffende boekjaar, maar een oorsprong hebben in het verleden en waarvan de gevolgen en consequenties schaduwen werpen naar de toekomst.

In dit verslag worden de voor de positie van de hogeschool belangrijkste ontwikkelingen meer in een historisch perspectief en in een ruimer kader geplaatst om een beter inzicht te verkrijgen in specifieke financiële ontwikkelingen gedurende het verslagjaar. Ten aanzien van de indeling van dit verslag zijn de huidige richtlijnen van het ministerie van OCW (RJO), de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ 660 en RJ 400) en BW 2 Titel 9 in acht genomen.

1.1 Algemene informatie

Mission statement

Hogeschool Rotterdam is een kennisinstelling die geworteld is in de stad en de regio. Centrale maatschappelijke opgave voor de hogeschool is het opleiden van een brede en diverse studentenpopulatie tot hbo-professionals die de vraagstukken uit de beroepspraktijk resultaatgericht aanpakken. Hogeschool Rotterdam leidt op voor de brede (regionale) arbeidsmarkt en draagt bij aan de ontwikkeling van professionele beroepen door onderwijs, onderzoek en innovatie. Er studeren ruim 31.000 studenten en de hogeschool biedt werk aan meer dan 3.000 beroepskrachten.

Aanduiding van de kernactiviteiten

Hogeschool Rotterdam kent als kerntaak het opleveren van studenten met een HBO-diploma. De opleidingen van de hogeschool, zoals in het Centraal Register Hoger Onderwijs gevestigd, omvatten de volgende sectoren:

- Hoger Pedagogisch Onderwijs
- Hoger Technisch Onderwijs
- Hoger Gezondheidszorg Onderwijs
- Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs
- Hoger Economisch Onderwijs
- Hoger Kunstenonderwijs

De hogeschool kent 110 bekostigde opleidingen: 74 bacheloropleidingen, 22 masteropleidingen en 14 AD programma's.

Toegepast onderzoek

In de kenniskringen sturen de lectoren het onderzoek aan dat mede wordt uitgevoerd met gedetacheerde docenten/onderzoekers uit de opleidingen en door personeel niet in loondienst.

Private activiteiten

Het betreft contractactiviteiten die uitgevoerd worden door de Hogeschool Transfergroep (TSC), de BV RDM Campus als ook de private masters van de Rotterdam Business School. Binnen de instituten zijn ook zelfstandig nog private activiteiten gerealiseerd, de omvang hiervan is marginaal.

De hogeschool voert tevens maatwerk uit in de vorm van incompany-trajecten. Bij deze activiteiten vindt geen vermenging met de publieke taken en middelen plaats. Alle kosten die voor de private activiteiten worden gemaakt worden integraal doorbelast.

De private exploitatieresultaten worden in de jaarrekening separaat zichtbaar gemaakt in het private deel van het Eigen Vermogen. De hogeschool heeft haar beleid vastgelegd in de notitie 'kaders publiek privaat' en handelt hiernaar.

Juridische structuur

Hogeschool Rotterdam heeft de rechtsvorm van een stichting. Het bevoegd Gezag van deze stichting wordt gevormd door het College van Bestuur dat verantwoording aflegt aan de Raad van Toezicht.

Hogeschool Rotterdam bezit alle aandelen van B.V. RDM Campus. De activiteiten die de BV ontplooit zijn het exploiteren van onroerende zaken op Heijplaat voor bijeenkomsten, vergaderingen en onderwijs en het exploiteren van horecavoorzieningen.

Verder heeft de hogeschool alle aandelen van de B.V. Beheer- en exploitatiemaatschappij Itor (Itor BV), die geen activiteiten ontplooit. Deze B.V. is in februari 2013 geliquideerd.

De geconsolideerde financiële verantwoording van Hogeschool Rotterdam bevat tevens de cijfers van genoemde BV's.

Organisatiestructuur

De organisatie van Hogeschool Rotterdam kent een tweelagenstructuur. Onder het College van Bestuur, bestaande uit drie leden, ressorteren de instituutdirecteuren en de stafdirecteuren. De organisatie kent onder het College van Bestuur 13 instituten, inclusief de Rotterdam Academy, 8 diensten en het bureau AMC.

In 2012 is een samenwerkingsverband aangegaan met het Scheepvaart en Transport College (STC) onder de naam Rotterdam Mainport University.

In 2012 werkten er gemiddeld 2.381 fte (3.385 personen) bij de hogeschool. Hiervan waren 54 fte direct betrokken bij de private activiteiten.

Belangrijkste elementen van het gevoerde beleid

- *Algemeen financieel beleid en resultaat*

Evenals in andere jaren is ook in 2012 erop gestuurd om binnen de begroting te werken. Het geconsolideerde resultaat is uitgekomen op 0,6 miljoen euro positief. Het resultaat van privaat is uitgekomen op 0,35 miljoen euro negatief en het resultaat van de BV RDM is uitgekomen op 12.000 euro positief.

Gedurende het jaar zijn, met name door OCW, besluiten genomen die substantiële positieve en negatieve invloed hadden op de exploitatie; hierop zijn steeds maatregelen genomen om het begrote exploitatieresultaat te respecteren.

In 2012 heeft de hogeschool de langstudeerdersmaatregel doorgevoerd. Deze groep studenten dienden een extra bedrag van 3 duizend euro collegegeld te betalen vóór oktober 2012. In oktober 2012 is deze maatregel, onder maatschappelijke druk, teruggedraaid waarna de hogeschool deze gelden weer heeft terugbetaald aan deze studenten. De hogescholen zijn voor de lagere opbrengst collegegelden die zo ontstond gecompenseerd in de Rijksbijdrage. Ter compensatie voor al deze extra inspanningen hebben de hogescholen een tegemoetkoming van het ministerie van OCW ontvangen. Voor de hogeschool is dit een bedrag van 0,6 miljoen euro.

Het aantal bekostigde studenten is in 2012 licht toegenomen, ondanks een kleine daling van het aantal nieuwe studenten, ten opzichte van 2011. Hiermee stabiliseert het budget uit rijksbijdrage en collegegelden vanaf 2013 zich op ongeveer 230 miljoen euro.

De hogeschool voert zowel offensief als defensief beleid met als doel actuele opgaven voortvarend aan te pakken en zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de toekomst om zodoende een financieel gezonde organisatie te blijven.

In tegenstelling tot de verwachting ontving de hogeschool bij de Voorjaarsnota geen compensatie voor gestegen werkgeverslasten (o.a. pensioenpremie) en werd de rijksbijdrage verlaagd met 2,3 miljoen euro in verband met de zogenoemde volumekorting omdat landelijk minder hbo-studenten waren ingeschreven dan waar het ministerie op had gerekend.

In de Gewijzigde Begroting leidde dit tot een ombuiging van per saldo 3,5 miljoen euro op de diensten en fondsen terwijl de instituten, het onderwijs, werden ontzien.

In het najaar besloot het ministerie alsnog prijscorrecties toe te passen ter hoogte van 1,7 miljoen euro. Weer later heeft het ministerie 0,9 miljoen euro aan de hogeschool extra toegekend. Deze middelen zijn ondermeer ingezet bij de nieuwe CAO voor de eenmalige uitkering van 425 euro per fte en voor dotaties aan voorzieningen.

- *Strategisch beleid*

Het profiel en de doelen voor de komende jaren van de hogeschool zijn in 2012 verder uitgewerkt en geconcretiseerd, met name met het oog op het maken van Prestatieafspraken voor de periode 2013-16 met het Ministerie. De voorgelegde voornemens kregen van de Reviewcommissie de kwalificatie 'zeer goed'. De voor de komende jaren beoogde prestaties op het terrein van rendement, onderwijskwaliteit, kwaliteit van docenten en reductie van indirecte kosten zijn vastgelegd in prestatieafspraken. Het aantreden van een nieuwe voorzitter CvB in de loop van 2012 was aanleiding om het formuleren van nieuwe strategische plannen voor de hogeschool en de instituten tot 2013 uit te stellen. In die plannen zullen de speerpunten voor kwaliteitsverbetering hun plek krijgen, die begin 2013 zijn samengevat in het FOCUS-plan.

De voorbereidingen voor de instellingsaccreditatie, die gepland staat voor 2013, zijn onverminderd voortgezet.

- *Hogeschool en Rotterdamse regio*

De instroom van nieuwe studenten vertoonde een kleine daling (- 0,6%) ten opzichte van 2011. De instroom was 9.294 studenten. Hierdoor treedt een stabilisatie in de baten op. Het programma 'Studiesucces voor iedereen' dat in 2008 is gestart is in 2012 uit eigen middelen voortgezet. Dit heeft te maken met het vervallen van de middelen voor grotestedenproblematiek van 2,7 miljoen euro. Ook in 2013 wordt het programma voortgezet, in het licht van het FOCUS-programma zal de voortzetting in 2014 en verder worden aangepast. In 2012 is de opleiding Bachelor Medische Hulpverlening van start gegaan met 116 studenten.

De opleiding Bachelor Scheepsbouwkunde is in 2012 overgenomen van Inholland en ondergebracht in het instituut Rotterdam Mainport University (RMU). Voorheen heette dit het instituut Hogeschool voor Haven en Zeevaart. Dit betreft een samenwerkingsinitiatief van de hogeschool met de STC Group.

De hogeschool werkt nauw samen met strategische partners in de maatschappelijke omgeving. Bij de instituten zijn rond 80 formele samenwerkingsovereenkomsten/convenanten tot stand gekomen en er zijn er zo'n 15 in voorbereiding. De gestructureerde wijze waarop de contacten met werkvelden worden onderhouden, bestaat bij de instituten ook uit het overleg in de zogenaamde Beroepenveldcommissies.

In 2012 heeft de hogeschool de Centers of Expertise Maatschappelijke Innovatie en Sustainable Mainport Innovation aangevraagd. Het laatstgenoemde is toegewezen, voor het eerste zoeken we in 2013 naar alternatieve financiering.

- *Onderwijsbeleid – het ROM*

De hogeschool hanteert voor al zijn opleidingen het Rotterdams Onderwijsmodel (ROM) als curriculummodel. Daarin heeft het leren van studenten in en van de Rotterdamse beroepspraktijk een centrale plek. Ook staat het ROM voor intensief en attractief onderwijs, waarbij normen voor de contacttijd worden gehanteerd. De normen zijn gesteld in klokuren en zijn voor het eerste t/m het vierde cursusjaar voor de VT-bacheloropleidingen: 580, 580, 320, 280. Het aantal uren over de jaren heen is in totaal 1760. In 2012 voldeed meer dan 95% van de opleidingen aan deze norm.

Besloten werd om de Deeltijdse studieroutes extra aandacht (voorzieningen, programmering, bundeling) te geven, opdat deze aantrekkelijker zouden worden. De voorstellen werden in de loop van het jaar voorbereid. Mede door voorgenomen wijzigingen in de bekostigingsregeling van het ministerie zal de hogeschool hard moeten werken aan een aantrekkelijk en toekomstbestendig assortiment van deeltijdopleidingen die goed aansluiten bij de voorkeuren en verwachtingen van werkend lerenden. In 2013 wordt daaraan verder gewerkt.

- *Inhoudelijke speerpunten*

De profilering van de kenniscentra heeft ertoe geleid dat in 2011 het Instituut voor Onderzoek en Innovatie van start is gegaan waarin de lectoraten in nieuwe kenniscentra zijn gebundeld. Die zijn gevormd rond de zes inhoudelijke thema's die de hogeschool heeft gedefinieerd in lijn met de speerpunten voor de ontwikkeling van de regio.

In 2012 is het IOI verder tot ontwikkeling gebracht, waarbij veel aandacht is besteed aan de verbinding tussen de kenniscentra en de onderwijsinstellingen. Dat accent wordt in 2013 nog verstevigd, met het oog op verrijking van het onderwijs vanuit het onderzoek.

- *Mensen en middelen*

Evenals vorige jaren voert de hogeschool een terughoudend aannamebeleid. Hierdoor beschikken we over een flexibele personeelsschil. Indien de overheid de onderwijsbudgetten besluit te korten biedt de flexibele schil de mogelijkheid de kosten snel hiermee in overeenstemming te brengen.

De eerder gemaakte afspraken rond het functiehuis voor docenten kenden ook voor het verslagjaar doelstellingen. Met de mogelijkheid om, onder voorwaarden, door te groeien naar schaal 13 werd het carrièreperspectief voor docenten verbeterd. Ook voor het ondersteunend personeel werden functies vastgesteld in verwante functiefamilies. Bekendmaking van de functies die van toepassing waren op de desbetreffende medewerkers, vond in december 2011 plaats. In 2012 is op dit terrein vooral gewerkt aan het werven en goed in onderwijs en onderzoek positioneren van de hoofddocenten (schaal 13). Zij zullen een sleutelrol vervullen bij de inhoudelijke kwaliteitsverbetering van het onderwijs.

De lasten die voortkomen uit wachtgeld en/of het faciliteren van vertrekafspraken met aanwezig, niet functionerend, personeel zijn ten laste gebracht van het budget voor defensief beleid. Hierin wordt een terughoudend beleid gevoerd. In 2012 zijn enkele, kleinere, afkoopsommen betaald. Het gevolg hiervan is dat er geen WOPT meldingen gedaan moeten worden. Wel is in overeenstemming met wet- en regelgeving de bezoldiging van de bestuursleden in de jaarrekening toegelicht.

In 2012 is door verschuiving van een aantal opleidingen tussen Instituten en door herhuisvesting van een aantal Instituten (in de zogenaamde 'grote schuif') de profilering van die Instituten en daarmee van de hogeschool duidelijker geworden.

- *Huisvesting*

In 2012 is het voormalige Eneco gebouw aan de Rochussenstraat gefaseerd in gebruik genomen. Het Instituut voor Gezondheidszorg is het studiejaar 2012/2013 op deze locatie gestart. Verder is een groot deel van de stafdiensten in het gehuurde pand gehuisvest. In 2012 is ook het pand Wijnhaven 99 in gebruik genomen.

- *Kwaliteitsborging en governance*

Kwaliteitszorg is in onze benadering dat we op elk organisatieniveau van de organisatie doelbewust en cyclisch werken aan het bereiken van concrete doelen. Daarbij vanzelfsprekend rekening houdend met wensen en eisen van externe belanghebbenden, de criteria voor goed onderwijs zoals vastgelegd door de NVAO en de criteria voor goed praktijkgericht onderzoek die zijn geëxpliciteerd door de Validatiecommissie Kwaliteitszorg Onderzoek (VKO). Kwaliteit wordt aangestuurd, bewaakt en beoordeeld binnen de Plan, Do, Check, Act – cyclus (PDCA). Deze cyclus wordt doorlopen op elk niveau (medewerker, opleiding, instituut/dienst, CvB). In het jaar 2012 stond op het gebied van de kwaliteitszorg de voorbereiding van de zgn. instellingstoets (proefaudit gehouden in 2012) centraal. Als de instelling op grond daarvan in haar geheel 'in control' wordt geacht, is de beloning dat er bij accreditaties van onderscheiden opleidingen een zgn. verlicht regime van toepassing zal zijn. De voorbereidingen vergden dat er een aanzienlijke reeks documenten waarin de kwaliteitsborging vastligt tot stand werden gebracht, dat bedrijfsprocessen werden beschreven en dat reguliere documenten ontsloten werden. Dat is in 2012 voor het overgrote deel ook gerealiseerd.

Ten aanzien van de governancestructuur waren er geen veranderingen ten opzichte van de voorafgaande periode. De Hogeschool hanteerde (uiteeraard) de Gedragscode Hoger Beroepsonderwijs en bracht geen veranderingen aan in de wijze van toepassing daarvan. In het verlengde van de branchecode was in het profiel, dat was opgesteld voor de werving van een nieuwe voorzitter College van Bestuur, opgenomen dat we streven naar 1 man en 1 vrouw in het College. In deze opzet zijn we niet geslaagd.

De genoemde intensieve verbinding van de hogeschool met strategische partners in de omgeving past uitstekend in de zgn. Horizontale dialoog die de instelling op grond van de Gedragscode Governance geacht wordt te voeren.

Als gevolg van de wijziging van de WHW in 2010 diende de hogeschool een zgn. Toegankelijke faciliteit in te richten. Daaronder wordt verstaan een voorziening die ervoor zorgt dat klachten en geschillen van studenten ter behandeling aan de juiste instantie worden voorgelegd. De Hogeschool richtte zo'n voorziening in met de naam Bureau Klachten en Geschillen. In 2011 werd het mogelijk gemaakt dat klachten en geschillen digitaal zouden worden ingediend. Ondanks het verlagen van de drempel bleef het aantal klachten en geschillen dat in 2012 bij de hogeschool ter behandeling werd voorgelegd, opnieuw erg beperkt.

Risicomanagement

In het kader van het risicobeheersings- en controlesysteem is ook in 2012 het risicoregister opnieuw beoordeeld en hebben er aanpassingen plaatsgevonden. Dit heeft erin geresulteerd dat in de top-5 'huisvesting' en 'regelgeving en toezicht' zijn opgenomen. Het imago-risico is nadrukkelijk gekoppeld aan 'social media' en rendement is gekoppeld aan kwaliteit. Ten

opzichte van de vorige top-5 is 'toenemende diversiteit' als onderwerp verdwenen. Het nieuwe risicoregister is met de RvT besproken.

De top-5 ziet er als volgt uit:

1. Bekostiging
2. Huisvesting
3. Regelgeving en toezicht
4. Social media en imago (reputatie)
5. Rendement en kwaliteit

1. Bekostiging

Dit punt blijft net zoals in 2011 het grootste risico.

- De financiële crisis is nog lang niet ten einde. Dit kan tot gevolg hebben dat er minder Rijksbijdrage ter beschikking wordt gesteld aan de hogescholen. Voorlopig lijkt de politieke wil er te zijn om het onderwijs te ontzien. Van studenten wordt een steeds grotere eigen bijdrage verlangd. De invoering van een sociaal leenstelsel en het mogelijk versoberen/intrekken van de OV-studentenkaart is onderwerp van gesprek. Voor een deel van deze studenten is de verwachting dat zij hun studie zullen staken of weerhouden worden om te gaan studeren.

- Prestatieafspraken. Een selectief deel van 2% van de Rijksfinanciering dat is toegekend, is bedoeld om de voorstellen voor verbetering van het onderwijs versneld te kunnen invoeren. In het slechtste scenario vervalt 2% van het budget de Rijksbijdrage op termijn.

- Het Focusprogramma betreft onder andere een herziening van het deeltijdonderwijs en de private activiteiten. Dit kan een neerwaarts effect hebben op de studentenaantallen en daarmee ook op de bekostiging. Wanneer dit het geval is, dan leidt dit wellicht tot een mogelijke proportionele bijstelling van onder andere overhead en huisvesting.

In 2013 worden de effecten van Focus verder uitgewerkt in scenario's die ook met de Raad van Toezicht worden besproken.

2. Huisvesting

Dit risico betreft het aantal studenten in relatie tot de bekostiging en het gebruik. Daarnaast heeft de hogeschool een groot aantal monumentale panden, met bijbehorende kosten. Tot slot is de markt, om eventueel een pand af te stoten, voorlopig niet rooskleurig.

3. Regelgeving en toezicht

Vorig jaar werd gesteld dat steeds meer verantwoording aan diverse instanties dient te worden afgelegd. Inmiddels is dit zo omvangrijk dat een belangrijk deel van de managementaandacht hiervoor vereist is. In 2012 is de accreditatie van de toetsingssystematiek er bij gekomen. Dit alles gaat ten koste van de primaire taak.

4. Social media en imago

Door technische ontwikkelingen (youtube, facebook, twitter) kan ieder incident leiden tot een niet gewenste uitvergroting. Beheersing van incidenten en het voorkomen van ongewenste nieuwsitems is hiermee soms onmogelijk.

5. Rendement en kwaliteit

In 2012 is gestuurd op de kwaliteit van docenten en ondersteuning aan studenten om langs die weg het rendement positief te beïnvloeden. In december 2012 is in het kader van Focus

tot doel gesteld het voltijd bacheloronderwijs kwalitatief te verbeteren. Dit moet leiden tot een hogere studenttevredenheid en daarmee een verhoging van het studierendement.

1.2 Toelichting op het resultaat t.o.v. de realisatie 2011 en Gewijzigde Begroting 2012

In deze toelichting zullen alleen de belangrijkste verschillen op hoofdlijn worden toegelicht. Een rode draad is dat vergeleken met 2011 de groei van studentaantallen en het in 2012 hogere prijspeil tot hogere baten en lasten leiden.

De **totale baten** stijgen met 5,5 miljoen euro ten opzichte van 2011. Ten opzichte van de begroting is er een stijging van 4,4 miljoen euro. In hoofdstuk 3.2 is de geconsolideerde staat van baten en lasten opgenomen. In hoofdstuk 3.9 is een uitgebreide toelichting met overzichten te vinden.

Rijksbijdragen

Ten opzichte van 2011 zijn de normatieve en huisvestingsbijdragen 2,5 miljoen euro hoger. Dit wordt voornamelijk verklaard door aanpassing prijspeilen en hogere studentenaantallen.

De aanvullende rijksbijdragen zijn 0,7 miljoen euro lager.

- Dit wordt met name verklaard door het vervallen van de vergoedingen voor de middelen G4/G5, Summercourses en Taal en Rekenen in 2012, terwijl in 2011 hiervoor een vergoeding is ontvangen van 3,0 miljoen euro.
- Daartegenover is in 2012 een hogere vergoeding (in totaal 2,3) mln. inzake de Beroepskolom van ca. 0,5 miljoen euro, een vergoeding kennisinnovatie van ca. 1,5 miljoen euro en een vergoeding lerarenbeurzen van ca. 0,5 miljoen euro.

Collegegelden

De collegegelden zijn 1,9 miljoen euro hoger dan in 2011, door meer studenten en een hogere prijs. Ten opzichte van de Begroting 2012 zijn de collegegelden 3,0 miljoen lager als het gevolg van het terugdraaien van de langstudeerdersmaatregel die in de Begroting nog was opgenomen.

Baten in opdracht van derden

De baten in opdracht van derden zijn gelijk gebleven ten opzichte van 2011. Ten opzichte van de begroting is er een onderschrijding van 0,9 miljoen euro. Dit is met name te verklaren doordat de begroting bij het Instituut voor Onderzoek en Innovatie (IOI) niet is gerealiseerd.

Overige baten

Het totaal aan overige baten is met 1,8 miljoen euro gestegen tot 8,5 miljoen euro. Dit is met name te verklaren door een eenmalige baat van 1,1 miljoen euro in 2012 en hogere overige opbrengsten van 0,8 miljoen euro. Ten opzichte van de begroting is er een overschrijding van 2,1 miljoen euro welke met name te verklaren is door diverse éénmalige posten en het voorzichtig begroten van de diverse posten.

De **totale lasten** stijgen met 8,5 miljoen euro ten opzichte van 2011. Ten opzichte van de begroting is er een stijging van 4,1 miljoen euro.

Personeelslasten

Ten opzichte van 2011 zijn de personeelslasten toegenomen met 10,7 miljoen euro tot 188,8 miljoen euro. Deze stijging is opgebouwd uit:

- Primaire personeelslasten: een toename met 8,8 miljoen euro door met name toename van het personeelsbestand met 102 fte en de gestegen pensioenpremie.
- Ontvangen ziekengelden: 0,1 miljoen euro meer ontvangen.
- Overige personeelslasten zijn met 2,0 miljoen euro toegenomen en als volgt uit te splitsen:
 - 2,9 miljoen euro extra lasten voor dotaties personele voorzieningen.
 - 0,3 miljoen euro extra lasten voor personeel niet loondienst.
 - de overige personele lasten dalen met 1,2 miljoen euro.

Ten opzichte van de begroting is er een overschrijding van 3,1 miljoen euro. Deze is met name te verklaren door:

- Dotatie aan de personele voorzieningen voor 2,5 miljoen euro.
- Personeel niet in loondienst voor 1,9 miljoen euro.
- Overige personeelslasten zijn 1,5 miljoen euro lager.

Afschrijvingslasten

Deze lasten vallen lager uit dan begroot, 0,1 miljoen euro, wat te maken heeft met het niet of later investeren voor de gebouwen en inventaris. Ten opzichte van de realisatie 2011 zijn de lasten met 2,0 miljoen euro afgenomen. Dit wordt met name verklaard door afschrijvingslasten voor gebouwen. In 2011 was sprake van een extra last van 1,7 miljoen euro voor de herprofilering van de opleidingen / instituten. Deze extra afboeking werd veroorzaakt door verhuizing van opleidingen en daarmee samenhangende aanpassingen in gebouwen.

Huisvestingslasten

Ten opzichte van 2011 zijn de lasten voor huisvesting toegenomen met 0,2 miljoen euro naar 17,2 miljoen euro. Deze stijging is als volgt opgebouwd:

- Huurlasten stijgen met 1,2 miljoen euro.
- Schoonmaaklasten stijgen met 0,3 miljoen euro.
- Energie en waterlasten stijgen met 0,6 miljoen euro.
- Dotatie voorziening asbestverwijdering stijgt met 0,9 miljoen euro (in 2011. respectievelijk 2012 is de dotatie 0,8 miljoen euro respectievelijk 1,7 miljoen euro).
- Onderhoud en overige lasten dalen met 2,8 miljoen euro.

De lasten voor huur, schoonmaak en energie en water zijn met name te verklaren door het in gebruik nemen van de huurlocaties Rochussenstraat, Wijnhaven 99 en Max Euwelaan eind 2011 en 2012. De daling van onderhoud en overige lasten is met name te verklaren door hogere lasten voor brandveiligheid in 2011 ten opzichte van 2012.

De huisvestingslasten zijn 2,4 miljoen euro hoger uitgevallen dan begroot. De oorzaak is met name gelegen in eenmalige lasten voor de dotatie aan de voorziening voor het verwijderen van asbest 1,7 miljoen euro en de gemaakte kosten voor brandveiligheid 0,5 miljoen euro.

Overige lasten

De overige lasten zijn 0,4 miljoen euro lager dan in 2011 en zijn met name te verklaren door lagere lasten voor werving studenten. Ten opzichte van de begroting is de onderschrijding van 1,1 miljoen euro door lagere overige beheerlasten.

Financiële baten en lasten

Ten opzichte van 2011 is er een resultaatsverbetering van 0,4 miljoen euro met name te verklaren door hogere rentebaten van 0,1 miljoen euro en 0,3 miljoen euro lagere rente lasten door de reguliere aflossingen en de extra aflossing ultimo 2011 op de langlopende schulden.

Het saldo van de financiële baten en lasten is 0,2 miljoen euro hoger dan begroot. De rentebaat is hoger dan begroot door een hogere rentevergoeding en hoger saldo aan liquide middelen dan begroot.

Het resultaat

Het exploitatieresultaat is 0,6 miljoen euro positief. Hierin is al rekening gehouden met een te ontvangen bedrag vennootschapsbelasting van 0,1 miljoen euro. Dit bedrag heeft betrekking op het negatieve resultaat van de private activiteiten van de hogeschool en kan gecompenseerd worden met de te betalen vennootschapsbelasting 2011.

Het resultaat als percentage van de totale omzet blijft met 0,3% binnen de signaleringsgrenzen van het ministerie van OCW. Deze grenzen zijn -3% en +3%. Valt het resultaat daarbuiten dan is een specifieke verklaring voor de afwijking ten opzichte van deze grenzen vereist.

In deze jaarrekening zijn de geconsolideerde cijfers opgenomen van de hogeschool samen met de B.V. RDM Campus.

1.3 Financiële situatie op balansdatum

De belangrijkste verschillen tussen de geconsolideerde balans per begin en einde van het jaar 2012 worden hierna toegelicht.

De post Materiële Vaste Activa is met 7,1 miljoen euro toegenomen tot 116,0 miljoen euro. Dit is gevolg van meer investeren dan afschrijven zowel bij de inventarissen als bij de gebouwen. Redenen hiervan zijn de herhuisvesting (Grote schuif) van opleidingen en diensten naar andere gebouwen.

De voorraden nemen niet noemenswaardig af en bedragen 0,1 miljoen euro.

De Vorderingen zijn toegenomen met 1,3 miljoen euro tot 31,6 miljoen euro. De belangrijkste verklaring van de stijging komt doordat de vordering op studenten inclusief voorziening wegens oninbaarheid toeneemt van 21,9 naar 23,6 miljoen euro. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal studenten dat gespreid betaalt.

De daling van de Liquide Middelen met 1,3 miljoen euro tot 34,1 miljoen euro wordt met name verklaard door de kasstroom uit financieringsactiviteiten van 1,2 miljoen euro. Het saldo van de kasstroom uit operationele activiteiten en de kasstroom uit investeringsactiviteiten zijn even groot. Zie ook het kasstroomoverzicht (hoofdstuk 3.3.).

Het Eigen Vermogen neemt per saldo toe met het positieve resultaat ad 0,6 miljoen euro tot 64,0 miljoen euro.

Binnen het Eigen Vermogen is een deel (2,8 miljoen euro) van het vermogen bestemd als bestemmingsreserve Privaat. Dit private deel van het vermogen bestaat uit risicobuffers voor de toekomstige private ontwikkeling. Verder bestaat deze reserve uit het eigen vermogen van de deelneming BV RDM Campus.

De Voorzieningen nemen toe met 4,1 miljoen euro tot 11,7 miljoen euro. Deze stijging is met name te verklaren door een verhoging van de voorzieningen voor wachtgeld en asbestverwijdering. De stijging van de voorziening wachtgeld is te verklaren doordat er meer voormalig personeelsleden wachtgeld ontvangen en voor de voorziening asbestverwijdering is

een extra bedrag gedoteerd voor de lasten die bij de verbouwing van het pand Museumpark laagbouw naar voren zijn gekomen. De andere voorzieningen muteren, per saldo, nauwelijks.

De Schulden op Lange Termijn dalen met de reguliere aflossingen van 0,9 miljoen euro en een vrijval van een tweetal leningen 0,3 miljoen euro tot 11,3 miljoen euro.

De Schulden op Korte Termijn tenslotte nemen toe met 3,6 miljoen euro tot 94,8 miljoen euro. De stijging is te verklaren door met name de groei van de organisatie en specifiek door de toename van de vooruit ontvangen collegegelden, een stijging van de overige huisvestingslasten in verband met de huurafspraken voor het pand aan de Rochussenstraat en een daling van de post crediteuren.

De solvabiliteit daalt licht naar 35,2% (2011 36,3%) doordat het balanstotaal stijgt. De solvabiliteit blijft hiermee tussen de grenswaarden van OCW, te weten 20% en 60%. Hiermee is de solvabiliteit lager dan gemiddeld in het hbo. De solvabiliteit in het hbo is in 2011 38,5%.

De current ratio, een belangrijke graadmeter voor de liquiditeit, is gelijk gebleven op 0,7 en blijft hiermee tussen de grenswaarden van OCW, te weten 0,5 en 1,5.

Analyse van de financieringsstructuur

De structuur is in 2012 niet wezenlijk veranderd. In 2012 is er een bedrag van 0,9 miljoen euro afgelost en is een bedrag van 0,3 miljoen vrijgevallen. Het aandeel van langlopende schulden is daarmee van 7,2% gedaald naar 6,2%. Het HBO-gemiddelde is 24,4%.

In 2000 zijn aanvullende afspraken gemaakt met betrekking tot de renteherziening op de ABN AMRO OKF-lening (oorspronkelijk bedrag: 43,8 miljoen euro). Inmiddels is driekwart van deze lening afgelost. De aflossing van het laatste kwart verloopt nog volgens het oorspronkelijke schema. Voor dit deel is een renteafspraak gemaakt die er op neer komt dat eind 2013 een renteherzieningsmoment is afgesproken. In 2002 zijn de afspraken over de financiering van de HES-nieuwbouw definitief gemaakt. Het betreft hier een 30-jarige lening met een oorspronkelijk bedrag van 15,2 miljoen euro. De helft hiervan is afgelost. Voor de andere helft is een renteswap afgesproken met een looptijd tot en met 2017. De gebruikte swaps hebben als resultaat dat de hogeschool over de twee leningen een vaste rente betaalt gedurende de looptijd van de swap. De overeenkomsten hebben geen ander(e) effecten zoals bijvoorbeeld het verplicht afstorten van middelen.

Met deze leningenportefeuille is een situatie ontstaan waarbij de hogeschool in 2013 en 2017 de resterende delen van de leningen kan aflossen of verlengen. De totale langlopende schuld ultimo 2012 bedraagt 11,3 miljoen euro.

Daarnaast beschikt de hogeschool over een niet opgenomen kredietfaciliteit van 10 miljoen euro. Met een kaspositie van 34 miljoen euro is er, zolang er geen concrete nieuwbouwplannen zijn, geen reden om nieuwe leningen aan te trekken.

De tijdelijk overtollige middelen zijn uitgezet op kortlopende deposito's en op de rekening courant waarover speciale rentevergoedingsafspraken zijn gemaakt.

De verwachting is dat het Waarborgfonds in 2013 wordt opgeheven. In beide leningovereenkomsten van de hogeschool is een van de zekerheden de waarborg via dit fonds. In 2012 zijn gesprekken met de banken gevoerd om deze zekerheden te laten vervallen.

Zowel met de ABN AMRO als de ING/RABO is overeenstemming bereikt.

Met de ABN AMRO heeft dit niet geleid tot hogere kosten. De bank heeft nu wel de mogelijkheid pandrecht te vestigen zodra zij dit wil. Door de ING/RABO is bedongen dat de hogeschool een bedrag ter grootte van de restschuld op een depositorekening plaatst. Het alternatief was een veel hogere renteopslag.

Ontwikkelingen met betrekking tot de studentenaantallen

De studentaantallen van 2012 zijn opgenomen conform de accountantsverklaring over de stand van 30 september 2012.

De instroom is afgenomen van 9.350 in 2011 tot 9.294 in 2012. Het aantal afstudeerders is gedaald van 4.759 in 2011, tot 4.731 in 2012.

Met ingang van 1 oktober 2009 zijn de volgende studentaantallen van toepassing:

Jaar	Bekostigd	Bekostigingsjaren zijn verbruikt	Niet bekostigd	Totaal
2009	22.913	4.982	1.357	29.252
2010	23.545	5.387	1.439	30.371
2011	24.410	5.557	1.449	31.416
2012	24.636	6.000	1.361	31.997

Voor de studenten waarvan de bekostigingsjaren zijn verbruikt krijgt de hogeschool alleen voor behaalde graden bekostiging. Deze studenten betalen bijna allemaal het wettelijk collegegeld.

De niet bekostigde studenten bestaan uit een drietal categorieën zijnde (aantallen 2012):

1. studenten die reeds een bachelor- of mastergraad behaald hebben (347).
2. studenten waarvan hun inschrijving geen eerste inschrijving is (638).
3. studenten die niet voldoen aan de nationaliteitsvereiste en of woonplaatsbeginsel en overige (376).

De studenten van categorie 1 en 3 betalen zelf de lasten (instellingscollegegeld). De studenten in categorie 2 krijgen "om niet" onderwijs (2%).

1.4 Treasury

De hogeschool heeft een vastgesteld Treasurystatuut (oktober 2010). Het beleid is gericht op het optimaliseren van de financieringsstructuur van de hogeschool en het beperken van financiële risico's. De tijdelijk niet benodigde middelen zijn belegd in risicomijdende deposito's en/of spaarrekeningen.

Het renterisico is beheerst doordat voor de langlopende leningen renteafspraken, zogenaamde swaps, zijn gemaakt die verschillende renteherzieningsmomenten kennen.

1.5 Verslaggeving Helderheid

Met de 'Helderheidsnotities' die in 2003 verschenen zijn een aantal thema's benoemd waar in de jaarrekening aandacht aan dient te worden besteed. De thema's voor het HBO zijn:

- Uitbesteding van onderwijs,
- Investeren van publieke middelen in private activiteiten,
- Bekostiging van buitenlandse studenten en
- Bekostiging van maatwerktrajecten.

Uitbesteding van onderwijs, en dan zoals bedoeld aan een niet bekostigde instelling, vindt niet plaats. In 2012 was de opleiding Maritiem Officier uitbesteed aan het Scheepvaart en Transportcollege te Rotterdam. Deze instelling verzorgt bekostigd onderwijs. Vanaf 2013 wordt de uitvoering van deze opleiding ondergebracht binnen Rotterdam Mainport University. Bij de Rotterdam Academie (RAC) wordt samengewerkt met de ROC's Albeda en Zadkine. Er is hier geen sprake van uitbesteding. De opleidingen zijn van de hogeschool, ze worden gegeven door de hogeschool in een gebouw van de hogeschool.

Investerings van publieke middelen in private activiteiten vindt niet plaats. De hogeschool werkt met en binnen het vastgestelde kader privaat. Hiermee wordt zeker gesteld dat alle kosten en investeringen die voor private activiteiten worden gemaakt volledig aan die activiteiten worden toegerekend. De private reserve ultimo 2012 is toereikend om het verlies van de contractactiviteiten te dragen.

Bekostiging van buitenlandse studenten vindt slechts plaats binnen de daartoe bestemde regels. Dit betekent onder andere dat deze studenten woonachtig zijn in Nederland, of in de benoemde 'grens' provincies. Er zijn uitwisselingsovereenkomsten met buitenlandse instellingen gesloten voor Nederlandse studenten die op uitwisseling gaan en vice versa. Voor het overzicht van de uitwisselingsovereenkomsten verwijzen wij naar het niet-financiële jaarverslag.

Voor zoverre er sprake is van bekostiging van maatwerktrajecten vindt dit plaats binnen de private activiteiten. Binnen de uitvoering van de publiek bekostigde opleidingen worden geen maatwerktrajecten uitgevoerd.

In het collegejaar 2011-2012 heeft de hogeschool aan niet-EER studenten een scholarship uitgekeerd. In totaal is in het voorjaar van 2012 21 duizend euro uitgekeerd. De hogeschool komt de niet EER-studenten ook tegemoet door bij te dragen in de huurkosten van de huisvesting.

1.6 Vooruitblik

In de Begroting 2013 zijn de plannen van de hogeschool voor dat jaar uitgebreid beschreven. Speerpunten uit het FOCUS-programma voor 2013 zijn:

- De kwaliteit van de bacheloropleidingen staat centraal. Dit betekent het verhogen van de kwaliteit van dit onderwijs. Dit zal de komende jaren verder worden uitgerold.
- Vanaf 2013: de realisatie van prestatieafspraken, gericht op studiesucces, kwaliteit, differentiatie en inhoudelijke profilering.

Bovengenoemde punten betekenen een inzet om van zorg naar inhoudelijke binding (studiesucces) te komen, een versterking en borging van het eindniveau van de afgestudeerden en een verdere professionalisering van docenten (masteropleiding). Deze speerpunten zijn opgenomen in de cijfermatige begroting 2013.

De begroting is hieronder in geconsolideerde vorm weergegeven:

Baten

(x € 1.000)

	Begroting 2013
Rijksbijdragen	182.499
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2.804
College-, cursus-, les- en examengelden	52.408
Baten werk in opdracht van derden	12.809
Overige baten	8.720
Totaal baten	259.240
Lasten	
Personeelslasten	192.990
Afschrijvingen	15.687
Huisvestingslasten	16.259
Overige lasten	33.442
Totaal lasten	258.378
Saldo baten en lasten	862
Financiële baten en lasten	-9
Resultaat	853

1.7 Overzicht declaraties bestuursleden verslagjaar 2012

Periode	Naam	Representatiekosten	Reis- en verblijfkosten	overige	Totaal
tot augustus	J. Tuytel	€ 328		€ -	€ 328
hele jaar	G. van Drielen	€ 3.012		€ 52	€ 3.064
hele jaar	J.G. Roelof	€ 335		€ -	€ 335
vanaf september	M.J.G. Bormans	€ -		€ -	€ -

In bovenstaand overzicht zijn de gedeclareerde kosten, via declaraties en creditcards, opgenomen.

Rotterdam, 18 juni 2013

het College van Bestuur,
drs. M.J.G. Bormans (voorzitter)

2. Verslag van de Raad van Toezicht

SAMENSTELLING

De Raad van Toezicht van Hogeschool Rotterdam bestond in 2012 uit de volgende leden:

- De heer drs. C.W. van der Waaij RA (voorzitter)
- Mevrouw mr. W. Sorgdrager
- Mevrouw drs. J.W.A. Verlaan
- De heer mr. J.F. de Haas
- De heer drs. C.A.C.M. Oomen

	(Hoofd-)functies en relevante nevenfuncties (gegevens per 31 december 2012)
drs. C.W. van der Waaij, RA Leeftijd 61 jaar Zittingsduur 3 jaar	<ul style="list-style-type: none"> → Lid Raad van Commissarissen Rabobank Rotterdam → Voorzitter Raad van Advies van het Nationaal Register Commissarissen en Toezichthouders → Lid Raad van Toezicht Catharinaziekenhuis Eindhoven → Lid Raad van Commissarissen Arbo Unie B.V. → Lid Raad van Commissarissen Koninklijke Ahrend BV → Voorzitter Raad van Bestuur Nederlands Normalisatie Instituut (NEN) → Lid Bestuur "Stichting Vrienden van de Nederlandse Bachvereniging" → Lid van het bestuur van de vereniging Achmea.
drs. C.A.C.M. Oomen Leeftijd: 64 jaar Zittingsduur: 3 jaar, 8 maanden	<ul style="list-style-type: none"> → Voorzitter Raad van Bestuur OWM DSW Zorgverzekeraar U.A. en OWM "Stad Holland Zorgverzekeraar" U.A. → Lid Raad van Commissarissen Multizorg VRZ B.V. → Lid Raad van Toezicht SGZ → Voorzitter Facilitaire Stichting Gezondheidszorg → Voorzitter Raad van Commissarissen Rotra → Voorzitter Raad van Commissarissen Tjip B.V. → Lid Raad van Commissarissen HSK Groep B.V. → Lid Raad van Commissarissen Brainova Ventures B.V. → Lid Raad van Commissarissen Greenfield Capital Fund III B.V. → Voorzitter Stichting Aquamarijn
Mw. mr. W. Sorgdrager Leeftijd: 64 jaar Zittingsduur: 5 jaar, 8 maanden	<ul style="list-style-type: none"> → Lid Raad van State → Lid Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie → Lid bestuur Stichting Arbo Unie → Lid Raad van Toezicht van het Leids Universitair Medisch Centrum
Mw. drs. J.W.A. Verlaan 63 jaar Zittingsduur: 1 jaar	<ul style="list-style-type: none"> → Lid Raad van Toezicht Nederlands Philharmonisch Orkest → Lid bestuur Leerorkest → Voorzitter van de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties → Voorzitter Wijkvereniging Meerburg in Leiden → Directeur en eigenaar van 'De Ontmoeting', Adviesbureau voor de connectie tussen verschillende domeinen: diversiteitsbeleid, wijkontwikkeling, onderwijs → Lid van het bestuur van het keurmerk 'Blik op Werk' → Voorzitter van het muziektheatergezelschap Via Berlin (sinds mei 2012) → Lid van de raad van commissarissen van woningbouwcorporatie Ons Doel te Leiden (sinds najaar 2012). → Bestuurslid van de stichting Cosmicus (onderwijs en diversiteit).

mr. J.F. de Haas Leeftijd: 53 jaar Zittingsduur: 2 jaar	→ Voorzitter Raad aan Bestuur van Eneco Holding N.V. → Lid Bestuur Energie Nederland → Voorzitter Werkgeversvereniging WENb → Lid Adviesraad Executive MBA in European Utility Management by Jacobs University te Bremen → Ambassadeur Clean Energy Wereld Natuur Fonds (WNF) → Lid Raad van Commissarissen Movares NV → Lid Algemeen Bestuur VNO → Lid Bestuur De Groene Zaak
---	---

ROOSTER VAN AFTREDEN

Het volgende rooster van aftreden was per 31 december 2012 van toepassing:

- 1 januari 2013: C.A.C.M. Oomen
- 1 januari 2014: C.W. van der Waaij
- 1 januari 2015: J.F. de Haas
- 1 januari 2016: Mw. W. Sorgdrager en Mw. J.W.A. Verlaan

Het voordrachtsrecht voor de Centrale Medezeggenschapsraad betreffende één van de leden van de Raad van Toezicht op grond van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) is geëffectueerd per 1 januari 2012 door de voordracht en de benoeming van Mw. Verlaan.

De zittingstermijn van leden van de Raad van Toezicht is vier jaar. Leden zijn één keer terstond herbenoembaar.

De termijn van de heer Oomen liep af per 31 december 2012. Gelet op het feit dat hij slechts één termijn van vier jaar deel uitmaakte van de Raad, was een herbenoeming van de heer Oomen mogelijk. De Raad maakte van deze mogelijkheid graag gebruik en besloot hem te herbenoemen. De nieuwe termijn van vier jaar is ingegaan op 1 januari 2013.

BEZOLDIGING

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen voor hun werkzaamheden een bezoldiging. Op grond van het bezoldigingsadvies van de Hay-groep voor leden van Raden van Toezicht bij Hogescholen in Nederland is deze bezoldiging per 1 januari 2011 bepaald op

- voor de voorzitter: € 10.900 per jaar (bruto)
- voor de leden: € 7.600 per jaar (bruto).

Voor vier van de vijf leden is uitbetaling gedaan conform een fictief dienstverband, waarbij er additioneel werkgeverslasten zijn betaald. Voor één van de leden van de Raad van Toezicht vond betaling plaats op factuur. Voor een van de leden werd een nabetaling over 2011 gedaan.

Er werden in het verslagjaar voorbereidingen getroffen voor het Btw-plichtig worden van de vergoedingen in 2013.

PROFIELSCHETS

De profielschets voor de leden van de Raad van Toezicht luidt als volgt:

- langdurige bestuurservaring
- regionale/landelijke bekendheid
- beschikkend over een relevant relatienetwerk
- binding met de regio
- geen 'conflicting interests'.

Door middel van spreiding over de leden zou zo veel mogelijk een mix van deskundigheden en maatschappelijke sectoren moeten worden bewerkstelligd:

- financiën
- gezondheidszorg
- kunsten

- bedrijfsleven
- openbaar bestuur
- haven/industrie.

Minimaal één van de leden van de Raad van Toezicht is een zogenoemde financieel expert, hetgeen inhoudt dat deze persoon relevante kennis en ervaring heeft opgedaan in de financiële bedrijfsvoering bij naar omvang gelijkwaardige rechtspersonen.

Er wordt gestreefd naar een redelijke mix van actieven en niet-actieven (d.w.z. werkzaam in een maatschappelijke functie, respectievelijk een maatschappelijke functie beëindigd hebbend).

Er wordt gestreefd naar een redelijke mix van mannen en vrouwen (d.w.z. naar tenminste één van beiderlei kunne).

De volgende relaties zijn onverenigbaar met de gewenste onafhankelijkheid:

- leden van de Raad van Toezicht die in dienst zijn bij andere Hogescholen
- leden van de Raad van Toezicht die een dienstbetrekking hebben bij één van de externe toezichthouders (zoals bijvoorbeeld de accountant) van de hogeschool.

Ter gelegenheid van het voorbereiden van de voordracht door de CMR van één van de leden van de Raad van Toezicht is er in 2011 overleg geweest over eventuele aanpassing van de profielschets. Tot een aanpassing werd toen evenwel niet besloten. Ook in het verslagjaar heeft geen aanpassing plaatsgehad.

GOVERNANCESTRUCTUUR

De Raad van Toezicht bestendigde, met inachtneming van enkele aanvullingen (zie hierna), de in 2006 vastgestelde Governancestructuur. Deze structuur is in overeenstemming met de Gedragscode Governance HBO (vastgesteld bij bindingsbesluit van de HBO-raad d.d. 2 februari 2006) en de daaruit voortvloeiende publicaties. In 2010 verscheen de Wet versterking bestuur in het Staatsblad. Daarmee werd een aantal bepalingen van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek aangepast. Tot de aanpassingen behoorde het borgen van de Gedragscode Governance in de wet. Deze borging ging gepaard met een beperkt aantal inhoudelijke aanpassingen. Deze aanpassingen, waaronder het voordrachtsrecht van de Centrale Medezeggenschapsraad voor een zetel in de Raad van Toezicht en de frequentie van het overleg van de Raad van Toezicht met de Centrale Medezeggenschapsraad, werden geïmplementeerd.

Het functioneren van de HBO-Branchecode werd landelijk geëvalueerd en leidde tot het rapport van de commissie C. van Montfort 'Goed bestuur in het HBO' (april 2012). De Raad van Toezicht nam kennis van het oordeel van de commissie dat de hogeschool deze gedragscode in acht neemt. Het rapport van de commissie bevatte bovendien een aantal aanbevelingen die aanscherping van de gedragscode behelzen.

Vooruitlopend op landelijke besluitvorming daaromtrent nam de Raad van Toezicht enkele besluiten tot aanvulling van het tot dusverre bestaande regime bij de hogeschool. Zo werd tijdens de laatstgehouden vergadering van de Raad van Toezicht besloten om af te stappen van de situatie, waarbij er geen commissies vanuit de Raad bestonden. Besloten werd om vanaf 2013 een audit commissie en een remuneratiecommissie in te stellen. Als leden van de commissies werden benoemd:

- auditcommissie: de heren Oomen en de Haas (vanuit de Raad van Toezicht) en de heer Roelof (vanuit het College van Bestuur), ondersteund door de Directeur Financiën.
- remuneratiecommissie: Mw. Sorgdrager en de heer Van der Waaij (vanuit de Raad van Toezicht) en de heer Bormans (vanuit het College van Bestuur), ondersteund door de directeur Personeel & Organisatie.

Ook werd besloten om de voorbereidingen van het overleg tussen de Raad van Toezicht en de Centrale Medezeggenschapsraad te doen voorbereiden door Mw. Verlaan en de heer Van der Waaij.

Ook werd een aantal werkafspraken gemaakt betreffende de verhouding tussen de Raad van Toezicht en het College van Bestuur, alsmede de CMR.

Voor overige eventuele aanpassingen ten aanzien van het governance regime wordt de besluitvorming naar aanleiding van het rapport van de commissie Van Montfort tegemoet gezien.

De Raad van Toezicht verleende goedkeuring aan het jaarverslag 2011 en het werkprogramma 2012 van het Bureau Auditing, Monitoring & Control.

ONAFHANKELIJKHEID

De leden van de Raad van Toezicht zijn onafhankelijk in de betekenis van de Branchecode Governance. Zij kunnen onafhankelijk van elkaar, van het College van Bestuur en van welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch opereren.

Geen lid van de Raad van Toezicht, dan wel zijn echtgenoot, geregistreerde partner of een andere levensgezel, pleegkind of bloed- of aanverwant tot in de tweede graad

- is in de vijf jaar voorafgaande aan de benoeming tot lid van de Raad van Toezicht werknemer of lid van het College van Bestuur van de hogeschool (inclusief gelieerde rechtspersonen) geweest;
- heeft een financiële vergoeding van de hogeschool of van aan haar gelieerde vennootschap ontvangen, anders dan de vergoeding die voor de als lid van de Raad van Toezicht verrichte werkzaamheden wordt ontvangen;
- was bestuurslid van een vennootschap dan wel een grote rechtspersoon waarin een lid van het College van Bestuur van de hogeschool lid van de Raad van Commissarissen respectievelijk de Raad van Toezicht is;
- was werkzaam bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie of het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;
- hield een aandelenpakket van ten minste tien procent in een aan de hogeschool gelieerde vennootschap.

Van besluitvorming waarbij tegenstrijdige belangen van leden van de Raad van Toezicht of van leden van het College van Bestuur aan de orde zijn geweest, was geen sprake.

WERKZAAMHEDEN

De Raad vergaderde in het verslagjaar vier keer: op 26 maart, 11 juni, 5 oktober en 17 december. Gedurende het verslagjaar was er in en buiten de vergaderingen contact tussen leden van de Raad van Toezicht en leden van het College van Bestuur. De contacten verliepen op positieve wijze. Er werd afgesproken om de contacten tussen leden van de Raad van Toezicht en instituutdirecteuren mogelijk te maken door steeds op wisselende locaties te vergaderen en directeuren uit te nodigen een korte presentatie van hun organisatieonderdeel te verzorgen.

Leden van de Raad gaven 'acte de présence' bij de opening van het cursusjaar 2012/2013 op 5 september 2012, waar ir. drs. H. Smits, CEO van het Havenbedrijf Rotterdam, gastspreker was.

De aangelegenheden waarmee de Raad zich in de vergaderingen bezighield, waren o.a. de volgende:

- landelijke ontwikkelingen;
- College van Bestuur
- beleid College van Bestuur en financiën;
- onderwijs, assortiment, instroom en kwaliteit;
- personeelsbeleid en organisatie;
- huisvesting.

Landelijke ontwikkelingen:

De Raad van Toezicht liet zich door het College van Bestuur op de hoogte houden van ontwikkelingen in het hoger beroepsonderwijs, alsmede van de wijze waarop Hogeschool Rotterdam daaraan aandacht gaf. Dit betrof met name de invulling die de hogeschool gaf aan de Strategische Beleidsagenda van staatssecretaris Zijlstra.

De Raad nam kennis van een aantal ontwikkelingen die de rechtspositie van studenten betroffen, zoals het invoeren en (met terugwerkende kracht) ook weer afschaffen van de zgn. langstudeerdersboete.

Samenstelling College van Bestuur

De in 2011 gestarte procedure voor de opvolging van de heer Tuytel als voorzitter (na diens vertrek per 1 augustus 2012 in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd) werd afgerond met het op 26 maart 2012 genomen benoemingsbesluit betreffende de komst van drs. M.J.G. Bormans per 1 september 2012.

Het afscheid van de heer Tuytel en Hogeschooldag 2012 voor de personeelsleden van de hogeschool vonden op dezelfde dag plaats: 12 juni 2012. Leden van de Raad van Toezicht waren bij deze activiteiten aanwezig.

Beleid College van Bestuur en financiën

De voor 2011 overeengekomen doelstellingen van het College van Bestuur, zoals opgenomen in de beleidsrijke begroting van dat jaar, werden verantwoord in het op 26 maart 2012, besproken Resultatendocument 2011. Dit document vormde de basis voor het later goedgekeurde jaarverslag 2011. In dezelfde vergadering werden het Jaarverslag 2011, alsmede het werkprogramma 2012 van het Bureau Auditing/Monitoring/Control goedgekeurd.

Er werd kennis van genomen dat de Rotterdamse kunstenhogeschool Codarts samenwerking buiten de stad heeft gezocht en dat de keuze daarbij is gevallen op de Hogeschool voor de Kunsten Den Haag.

Er waren twee belangrijke beleidsontwikkelingen gedurende het afgelopen jaar:

- Zoals alle hoger onderwijsinstellingen heeft de hogeschool afspraken met staatssecretaris Zijlstra gemaakt voor de komende vier jaar. Deze zgn. Prestatieafspraken geven koers aan een aantal belangrijke onderwerpen, zoals het rendement, de excellentie, de studenttevredenheid, de contacttijd, docentkwaliteit, reductie overhead. Deze zgn. Prestatieafspraken zijn door de Raad van Toezicht goedgekeurd.
- In de vergadering van 17 december 2012 besprak het College van Bestuur het voorgenomen Focusprogramma met de Raad van Toezicht. In dit programma, ontstaan na de kennismakingsperiode van de nieuwe voorzitter, geeft het college aan welke beleidsvoornemens er voor de komende periode zijn. Uitgangspunt is dat bij alle activiteiten de VT bacheloropleiding centraal staat. Kiezen voor het één betekent dat er minder aandacht zal zijn voor andere activiteiten. Een gevolg van de beleidskeuze is dat de private activiteiten van de hogeschool worden gereduceerd en dat het aanbod aan DT-opleidingen beperkt zal worden. Als gevolg van het Focusprogramma zal een aantal in de Prestatieafspraken vastgestelde doelstellingen verder worden aangescherpt. Dit geldt in elk geval voor de reductie van de overhead, alsmede voor de doelstellingen die voor de studenttevredenheid zijn bepaald.

De Raad van Toezicht keurde in zijn vergadering d.d. 11 juni 2012 het Jaarverslag 2011 van het College van Bestuur goed. Ook de Jaarrekening 2011 en de Management Letter over dat jaar van de accountant Ernst & Young werden in die vergadering besproken. De Raad van Toezicht verleende decharge aan het College van Bestuur voor het in 2011 gevoerde beleid.

De bespreking van de jaarrekening vond, zoals gebruikelijk, plaats in tegenwoordigheid van de accountants van Ernst & Young, de heren J.C. Besters en J.A. Koorn.

Bij de stukken van de Raad van Toezicht was bij iedere vergadering een overzicht gevoegd van de stand van zaken van de uitputting van de middelen ten opzichte van de begroting, zodat de Raad in staat was de financiële gang van zaken te volgen.

De Raad verleende in zijn vergadering d.d. 17 december goedkeuring aan de Begroting 2013.

Onderwijs, assortiment, instroom en kwaliteit

Het College van Bestuur stelde de Raad van Toezicht regelmatig op de hoogte van ontwikkelingen betreffende het onderwijs, assortiment, instroom en kwaliteit.

Er werd goedkeuring verleend aan het bijeen brengen van de aan de haven gerelateerde opleidingen in de zgn. Rotterdam Mainport University, die samen met de STC-Group is opgericht. Het gaat om de opleidingen:

- Maritiem Officier;
- Logistiek en Technische Vervoerskunde;
- Chemische Technologie;
- Scheepsbouwkunde (licentie per 1 september 2012 overgenomen van de Hogeschool Inholland).

De instroom van nieuwe studenten bleef stabiel ten opzichte van het voorafgaande jaar. Als gevolg van de toegenomen aantallen nieuwe studenten gedurende de afgelopen jaren, groeide de hogeschool nog licht. Het College van Bestuur verstreekte informatie over de resultaten van het Bindend Studieadvies in 2012. Met ingang van het cursusjaar 2011/2012 is de drempel voor het zgn. Bindend studieadvies verhoogd. Om te

bevorderen dat studenten minder achterstand zouden meenemen naar de hoofdfase van de opleiding is de eis gesteld dat zij 48 van de 60 studiepunten behaald moeten hebben om (behoudens bijzondere omstandigheden) te ontkomen aan een verplicht advies om de opleiding te verlaten.

Aan het einde van het vermelde cursusjaar is het propedeuserendement afgenomen ten opzichte van vorige jaren. Het aantal uitvallers in de opleiding liep op van 33,39% tot 42,52% (hogeschoolbreed). Deels is dit veroorzaakt door een verhoogde vroege uitval en deels door de hogere BSA-grens.

Hoewel het effect van een verbeterd niveau voor de hoofdfase hoogstwaarschijnlijk rendement zal opleveren is de mate van de verhoogde uitval in het eerste jaar toch een belangrijk bespreekpunt met de directies, ook al, omdat er op het punt van eerstejaarsrendement een Prestatieafpraak is gemaakt.

Het College van Bestuur hield de Raad van Toezicht op de hoogte van het verloop van de zgn. proefaudit in het kader van de hogeschoolbrede kwaliteitszorg. In het kader daarvan werd o.a. de toelichting op het zgn. Instellingsportret van de hogeschool besproken. De bevindingen bij dit proces van de NQA waren bemoedigend en waren een goede opmaat naar het proces van de instellingsaccreditatie door de NVAO die in 2013 zal plaatsvinden.

Er werd kennis genomen van de zgn. ranking van opleidingen/instituten: een overzicht waarin opleidingen en instituten gerangschikt zijn op basis van een aantal indicatoren. Aan het einde van het jaar kwamen de gegevens beschikbaar van de posities van bacheloropleidingen in de zgn. Keuzegids Hoger Onderwijs. De Raad van Toezicht besprak een overzicht van de resultaten van de opleidingen van de hogeschool. Ook nam de Raad van Toezicht met instemming kennis van het zgn. risicoregister van de hogeschool.

Personeelsbeleid en organisatie

Op verzoek van de Raad van Toezicht verstrekke het College van Bestuur voorts periodiek gegevens met betrekking tot de invulling van vacatures. Het aantal vacatures daalde aanzienlijk in vergelijking tot de voorafgaande periode als gevolg van de stabiliserende instroom van studenten. Door de conjuncturele ontwikkelingen daalde het natuurlijk verloop en ook daardoor waren er minder vacatures.

De gang van zaken ten aanzien van het nieuw opgerichte Instituut voor Onderzoek en Innovatie werd gerapporteerd aan de Raad van Toezicht.

In de loop van het jaar bereikte het College van Bestuur overeenstemming met de Centrale Medezeggenschapsraad over een aanpassing van de indeling van de economische opleidingen in instituten. Na het zomerreces bleek er nogal veel onrust te zijn ontstaan bij de betrokken medewerkers en werd het besluit teruggedraaid. De Raad werd door het college van de ontwikkelingen op de hoogte gehouden. Aan het einde van het jaar verleende het College van Bestuur opdracht aan Capgemini Consultants om een onderzoek te doen naar de werksfeer in het instituut Rotterdam Business School.

Huisvesting

Het College van Bestuur legde de hoofdlijnen voor een huisvestingsplan voor. Na overleg werd goedkeuring verleend aan het voornemen om een nieuwe locatie voor de hogeschool te ontwikkelen aan de Coolhaven, waar een perceel beschikbaar is. Deel van dit plan zou voorts zijn het partieel en in fasen afstoten van de locatie Kralingse Zoom. Aan het einde van het jaar ontstond er discussie over de haalbaarheid van deze propositie. Nadere berekeningen wezen aan dat er toch wel substantiële juridische en financiële risico's aan deze mogelijkheid verbonden waren. Reden om in samenspraak tussen College van Bestuur en Raad van Toezicht deze variant in te ruilen voor een doorontwikkeling van de locatie Kralingse Zoom.

BERAAD OP HET FUNCTIONEREN VAN DE RAAD VAN TOEZICHT EN VAN HET COLLEGE VAN BESTUUR

De Raad van Toezicht heeft in een apart daarvoor belegde vergadering zich (buiten tegenwoordigheid van het College van Bestuur) beraden op zijn eigen functioneren, alsmede op het functioneren van het College van Bestuur, alsmede van de leden daarvan. De Raad kwam tot een positief oordeel hierover.

Het remuneratiebeleid vereiste gedurende het verslagjaar extra aandacht. Het regime van de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT) en de daarop niet afgestemde

Hay-systematiek liep in 2012 ten einde in verband met het per 1 januari 2013 van kracht worden van de Wet Normering Topinkomens in de publieke en semipublieke sector (WNT).

Op grond van deze nieuwe wet werd een maximumbedrag voor de sector HBO vastgesteld. Het Platform van toezichthouders van hogescholen (waarin drs. C.W. van der Waaij RA actief was) verleende opdracht aan de HayGroup om een beloningscode te ontwerpen die in de nieuwe kaders zou kunnen functioneren. Deze beloningscode verscheen nog niet tijdens het verslagjaar. Bij de indiensttreding van de heer Bormans werd bij de beloningsafspraken op de nieuwe situatie geanticipeerd.

De maatschappelijke discussie strekte zich niet alleen uit over de inkomens, maar ook over de declaraties. Het College van Bestuur heeft de declaratiegegevens gepubliceerd en er is een nieuw declaratiekader ontwikkeld en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

De scholingsbehoeften van de leden van de Raad van Toezicht werden geïnventariseerd. Dit leidde tot een bijeenkomst op 17 december 2012, waarbij de leden van de Raad op de hoogte werden gebracht van de wijze waarop de hogeschool invulling geeft aan het programma Studiesucces, dat er op gericht is de studieprestaties van studenten in positieve zin te beïnvloeden.

COLLEGE VAN BESTUUR

Zie voor de komst van de nieuwe voorzitter hierboven. De leden van het College van Bestuur bleven de heren J.G. Roelof en G.J. van Drielen.

Van de nieuwe portefeuilleverdeling van het college werd kennis genomen.

CONTACT MET DE MEDEZEGGENSCHAPSRAAD

Op 26 maart 2012 is overleg gevoerd met de voltallige CMR. Het overleg stond geheel in het teken van de komst van de nieuwe collegevoorzitter. De Raad stemde van harte in met de voorgenomen benoeming van de heer Bormans.

Ook op 5 november 2012 was er overleg tussen de beide raden. De onderwerpen die deze keer werden besproken, waren de begrotingscyclus, de demografische ontwikkelingen op middellange termijn en duurzaamheid.

TEN SLOTTE

De Raad van Toezicht spreekt zijn waardering uit voor de inzet waarmee de medewerkers, het management en het College van Bestuur van de hogeschool hun functie uitoefenen.

3. De jaarrekening 2012**3.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2012**

(na verwerking bestemming exploitatieresultaat)

Activa

(x € 1.000)

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	116.021	108.946
	<u>116.021</u>	<u>108.946</u>
Vlottende activa		
Vorraden	122	159
Vorderingen	31.616	30.273
Liquide middelen	<u>34.074</u>	<u>35.360</u>
	<u>65.812</u>	<u>65.792</u>
Totaal activa	<u><u>181.833</u></u>	<u><u>174.738</u></u>

Passiva

(x € 1.000)

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Eigen Vermogen	63.988	63.343
Voorzieningen	11.735	7.622
Langlopende schulden	11.292	12.533
Kortlopende schulden	<u>94.818</u>	<u>91.240</u>

Totaal passiva181.833174.738

3.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten 2012**Baten**

(x € 1.000)

	<u>Realisatie 2012</u>	<u>Begroting 2012</u>	<u>Realisatie 2011</u>
Rijksbijdragen	178.804	172.591	176.984
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2.278	2.018	2.165
College-, cursus-, les- en examengelden	50.836	53.841	48.985
Baten werk in opdracht van derden	13.392	14.291	13.466
Overige baten	<u>8.523</u>	<u>6.723</u>	<u>6.736</u>
Totaal baten	253.833	249.464	248.336

Lasten

	<u>Realisatie 2012</u>	<u>Begroting 2012</u>	<u>Realisatie 2011</u>
Personeelslasten	188.822	185.759	178.093
Afschrijvingen	14.546	14.673	16.517
Huisvestingslasten	17.169	14.814	16.982
Overige lasten	<u>32.922</u>	<u>34.071</u>	<u>33.330</u>
Totaal lasten	253.459	249.317	244.922

Saldo baten en lasten	374	147	3.414
Financiële baten en lasten	<u>186</u>	<u>28</u>	<u>261-</u>
Resultaat	560	175	3.153
Belastingen	<u>86</u>	<u>-</u>	<u>178-</u>
Totaal resultaat	<u>646</u>	<u>175</u>	<u>2.975</u>

3.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2012

(x € 1.000)

	2012	2011
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		
Totaal Resultaat	646	2.975
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen	14.546	16.517
Mutaties voorzieningen	4.113	704
Interestbaten	847-	721-
Interestlasten	661	982
Vennootschapsbelasting	86-	178
Veranderingen in vlottende middelen		
Voorraden	37	49
Vorderingen	1.182-	2.454-
Schulden	4.396	1.896
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties	22.284	20.126
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Ontvangen interest	686	503
Betaalde interest	677-	969-
	9	466-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	22.293	19.660
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	22.338-	12.045-
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-	55
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	22.338-	11.990-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing langlopende schulden	1.241-	6.056-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	1.241-	6.056-
Mutaties eigen vermogen (voor bestemmingsresultaat)	-	1-
<u>Mutatie liquide middelen</u>	<u>1.286-</u>	<u>1.614</u>

3.4 Presentatie van het financieel verslag

Dit financieel verslag is opgesteld in overeenstemming met de met ingang van het boekjaar 2008 geldende nieuwe Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Deze regeling verwijst voor de inrichting van jaarverslag en jaarrekening naar zowel BW 2 Titel 9 als de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Naast de algemeen geldende richtlijnen voor de verslaggeving is hierin voor Onderwijsinstellingen de specifieke richtlijn RJ 660 opgenomen. In de toelichting op het eigen vermogen is het onderscheid tussen publiek en privaat vermogen aangebracht.

Presentatie

De in de toelichting op de staat van baten en lasten ter vergelijking opgenomen begrote cijfers zijn ontleend aan de door het College van Bestuur van Hogeschool Rotterdam goedgekeurde gewijzigde begroting d.d. 11 september 2012.

Alle bedragen zijn vermeld in eenheden van duizend euro.

Consolidatie

In de jaarrekening worden de financiële cijfers van rechtspersonen waarin Hogeschool Rotterdam een doorslaggevende en beleidsbepalende invloed heeft geconsolideerd via de integrale consolidatiemethode. De geconsolideerde jaarrekening bevat mede de cijfers van de Itor BV en B.V. RDM Campus.

3.5 Inrichting en grondslagen

3.5.1 Waardering van de activa en passiva

Waardering

Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Bij de eerste verwerking van financiële activa en passiva worden deze opgenomen tegen reële waarde vermeerderd met de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten. Na de eerste verwerking worden deze financiële activa en passiva gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode.

Reële waarde

De reële waarde van de financiële instrumenten is bepaald met behulp van beschikbare marktinformatie of schattingsmethoden. Bij deze schattingsmethoden wordt de reële waarde benaderd:

door deze af te leiden uit de reële waarde van zijn bestanddelen of een soortgelijk instrument indien voor de bestanddelen ervan of een soortgelijk instrument wel een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen; of met behulp van algemeen aanvaarde waarderingmodellen en waarderingstechnieken.

Geamortiseerde kostprijs

De geamortiseerde kostprijs wordt bepaald door middel van de effectieve-rentemethode verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid. In de berekening wordt rekening gehouden met agio of disagio op het moment van verkrijging en transactiekosten en honoraria die een integraal onderdeel van de effectieve rentevoet zijn. In deze jaarrekening is de geamortiseerde kostprijs bij geen enkele post van toepassing.

Bijzondere waardevermindering van financiële activa

Hogeschool Rotterdam beoordeelt op elke balansdatum of een financieel actief of een groep van financiële activa bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Bij aanwezigheid van objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen wordt de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardevermindering bepaald en in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn opgenomen tegen kostprijs verminderd met een jaarlijkse lineaire afschrijving op basis van geschatte levensduur, welke bedraagt voor:

Gebouwen en terreinen:

• casco	60 jaar
• afbouw	30 jaar
• inbouwpakket en technische installaties	15 jaar
• renovaties	20 jaar
• bedrijfsaanpassingen	10 jaar
• verbouwingen	5 jaar

Inventarissen:

• meubilair en stoffering	7 en 10 jaar
• automatiseringsapparatuur	4 jaar
• overige inventaris	5 jaar

Voor zover een materieel vast actief omvangrijke bestanddelen bevat welke in economische levensduur uiteenlopen, worden deze als afzonderlijke materiële vaste activa verantwoord. Hogeschool Rotterdam past voor de afschrijving van haar gebouwen en terreinen vanaf 2000 de componentenmethode toe.

Gebouwen en terreinen van voor 2000:

• gebouwen en terreinen	30 jaar
• gebouwen, niet oorspronkelijk voor onderwijs bestemd inclusief oud pand HES	20 jaar

Erfpacht:

• grond in eigendom	geen afschrijvingen
• grond in erfpacht afkoop eeuwig durend	geen afschrijvingen
• grond in erfpacht afkoop voor bepaalde tijd	percentage o.b.v. looptijd contract

In deze kostprijs worden de kosten van groot onderhoud opgenomen zodra deze kosten zich voordoen en aan de activeringscriteria is voldaan. De boekwaarde van de te vervangen bestanddelen wordt dan als gedesinvesteerd beschouwd en ineens ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs, voor zover nodig verminderd met een voorziening voor incurantheid.

Deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend

Deelnemingen waarin Hogeschool Rotterdam invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode, worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het

aandeel van Hogeschool Rotterdam in de nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening. In de winst-en-verliesrekening wordt het aandeel van Hogeschool Rotterdam in het resultaat van de deelnemingen opgenomen.

Vorderingen

Projecten van derden (contractcursussen) worden verwerkt onder vlottende activa en passiva. Resultaten op de projecten worden verwerkt volgens de percentage of completion method. Vorderingen zijn gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, voor zover nodig verminderd met voorzieningen wegens onvolwaardigheid.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Reserves

Algemene reserve

Ten gunste c.q. ten laste van de algemene reserve wordt het na toevoeging aan de bestemmingsreserves resterende gedeelte van het publieke resultaat gebracht.

Bestemmingsfondsen

Onder de publieke bestemmingsfondsen zijn de schoolfondsen opgenomen, die niet gevormd worden vanuit de rijksbijdragen.

Bestemmingsreserves

Onder de bestemmingsreserves zijn begrepen bedragen die in het kader van de bestemming van het resultaat, vastgesteld door het bestuur, zijn gereserveerd voor specifieke doeleinden. Reserves die zijn opgebouwd uit private middelen worden als bestemmingsreserve privaat verantwoord.

Voorzieningen

Op de balans zijn voorzieningen opgenomen voor:

- verplichtingen die in rechte afdwingbaar of feitelijk zijn en,
- verplichtingen waar voor de afwikkeling een uitstroom van middelen noodzakelijk is en,
- de omvang van de verplichting waarvoor een betrouwbare schatting gemaakt kan worden.

De voorzieningen worden gevormd ten laste van het resultaat.

De personele voorzieningen zijn gewaardeerd tegen contante waarde, de overige tegen geamortiseerde kostprijs.

Pensioenen

De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Te betalen premie dan wel de vooruitbetaalde premie per jaareinde wordt als overlopend passief respectievelijk overlopend actief verantwoord.

Voor verplichtingen naast de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt een voorziening opgenomen, indien per balansdatum sprake is van een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting aan de pensioenuitvoerder, het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is, en er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

Langlopende schulden

De langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Deze wijkt niet af van de nominale waarde. Indien van toepassing is aangegeven welke zakelijke zekerheden zijn gesteld. Om het renterisico zo klein mogelijk te houden, wordt hedge-accounting toegepast, steeds resulterend in een vaste rente voor een vaste looptijd. Het kortlopende deel van de langlopende schulden wordt onder de langlopende schulden gerubriceerd.

Afgeleide financiële instrumenten

Ter indekking van het rente risico op leningen met een variabele rente, is deze variabele rente middels het afsluiten van SWAPS omgezet in vastrentende leningen. Deze wijze van afdekking van het renterisico is in overeenstemming met de beleidsmatige uitgangspunten zoals deze in het Treasurystatuut van de hogeschool zijn vastgesteld.

Ultimo 2012 bedraagt de marktwaarde van deze SWAPS 1,1 miljoen euro negatief. De SWAPS zijn afgesloten ter dekking van het renterisico op bestaande leningen en worden in de jaarrekening verwerkt via de methode van kostprijs hedge-accounting. Omdat de hedgerelatie effectief is, wordt de marktwaarde van de SWAPS niet in de jaarrekening verwerkt.

De swaps worden volgens kostprijs hedge-accounting verwerkt, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- de algemene hedgestrategie, hoe de hedgerelaties passen in de doelstellingen van risicobeheer en de verwachting aangaande de effectiviteit van deze hedgerelaties zijn gedocumenteerd;
- de in het soort hedgerelatie betrokken hedge-instrumenten en afgedekte posities zijn gedocumenteerd;
- de ineffectiviteit is in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

De hedgerelatie is volledig effectief zodat de swaps via de methode van kostprijs hedge-accounting in de jaarrekening 2012 zijn verwerkt.

Niet langer in de balans opnemen van financiële activa en passiva

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie er toe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Leasing / huurovereenkomsten

De beoordeling of een overeenkomst een lease bevat, vindt plaats op grond van de economische realiteit op het tijdstip van het aangaan van het contract. Het contract wordt

aangemerkt als een lease-overeenkomst als de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van een specifiek actief of de overeenkomst het recht van het gebruik van een specifiek actief omvat.

Hogeschool Rotterdam heeft alleen leaseovereenkomsten die zich kwalificeren als operational leasing/huurovereenkomsten. Hierdoor worden de lease betalingen lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

3.5.2 Bepaling van het resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarin de prestatie is geleverd c.q. waarop de prestatie betrekking heeft.

De normatieve rijksbijdragen over het boekjaar worden verantwoord conform de definitieve Rijksbijdragenbrief van het ministerie, met uitzondering van de Beroepskolomgelden, Promotievouchers en gelden voor Kennisinnovatie HBO.

Deze worden, voor zover er lasten zijn gemaakt, verantwoord onder de Geormerkte Rijksbijdrage. Het niet bestede deel wordt als vooruit ontvangen subsidie verantwoord op de balans.

De geormerkte rijksbijdragen worden in de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de ontwikkeling van de betreffende onderwijsprojecten. De implementatie van deze projecten wordt geacht binnen de reguliere taakomvang plaats te kunnen vinden.

De opbrengst collegegelden worden tijdsevenredig verwerkt. Onder opbrengst werk voor derden worden de opbrengsten verantwoord die voortvloeien uit contractactiviteiten. Deze activiteiten vallen buiten de primaire bekostiging.

Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in de winst-en-verliesrekening verwerkt rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost, indien het bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk.

Rente wordt toegerekend aan de opeenvolgende verslagperioden naar rato van de resterende hoofdsom. (Dis)agio en aflossingspremies worden als rentelast aan de opeenvolgende verslagperioden toegerekend zodanig dat tezamen met de over de lening verschuldigde rentevergoeding de effectieve rente in de winst-en-verliesrekening wordt verwerkt en in de balans de amortisatiewaarde van de schuld. Periodieke rentelasten en soortgelijke lasten komen ten laste van het jaar waarover zij verschuldigd worden. De betaalde SWAP rente wordt als rentelast verantwoord.

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Hogeschool Rotterdam heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Behalve de betaling van premies heeft Hogeschool Rotterdam geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

3.5.3 Kasstroomoverzicht

In de jaarrekening wordt het kasstroomoverzicht opgesteld via de indirecte methode. Het overzicht is te vinden op pagina 25.

3.6 Toelichting op de geconsolideerde balans 2012

Materiële vaste activa

De kostprijs van de gebouwen en terreinen welke in het kader van de OKF-operatie aan de hogeschool zijn overgedragen, zijn opgenomen tegen de door het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen berekende bruto deelnamesommen.

De investeringen vanaf 1 januari 1994 zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs.

De samenstelling van de post materiële vaste activa is als volgt.

	Verkrijgings- prijs 1-1-2012	Afschrijving Cumulatief 1-1-2012	Boekwaarde 1-1-2012	Verkrijgings- prijs 31-12-2012	Afschrijving cumulatief 31-12-2012	Boekwaarde 31-12-2012
Gebouwen en terreinen	194.264	109.388	84.876	208.268	117.532	90.736
Inventaris en apparatuur	64.763	44.025	20.738	74.012	50.427	23.585
In uitvoering en vooruitbetalingen	3.332	-	3.332	1.700	-	1.700
	<u>262.359</u>	<u>153.413</u>	<u>108.946</u>	<u>283.980</u>	<u>167.959</u>	<u>116.021</u>

	Boekwaarde 1-1-2012	Investering	Desinvestering/ gereedmelding	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2012
Gebouwen en terreinen	84.876	14.004	-	8.144	90.736
Inventaris en apparatuur	20.738	9.249	-	6.402	23.585
In uitvoering en vooruitbetalingen	3.332	12.372	14.004	-	1.700
	<u>108.946</u>	<u>35.625</u>	<u>14.004</u>	<u>14.546</u>	<u>116.021</u>

De afschrijving op terreinen betreft de afschrijving op het gebruiksrecht van de grond (erfpacht) Kralingse Zoom, Museumpark en Wijnhaven.

De erfpacht is afgekocht tot en met 2083, respectievelijk 2089 en 2047 en wordt lineair over de duur van het gebruiksrecht afgeschreven, met uitzondering voor de erfpacht gelegen onder gebouw HES I, waarbij de afschrijving gelijk liep met de afschrijving van het gebouw. In 2004 was het geheel afgeschreven.

De WOZ-waarde van de gebouwen en terreinen vertegenwoordigt een waarde van 153,7 miljoen euro en is geheel gewaardeerd met peildatum 1 januari 2012.

De verzekerde waarde van de gebouwen per 1 januari 2012 bedraagt 338,2 miljoen euro.

Vorraden

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Gebruiksgoederen	122	159
	<u>122</u>	<u>159</u>

De post Vorraden heeft betrekking op de voorraad reproductie materiaal, de winkelvoorraden en de voorraad leer- en hulpmiddelen.

Vorderingen

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Debiteuren	2.424	3.995
Studenten/deelnemers/cursisten	24.652	22.528
Overige vorderingen	914	383
Overlopende activa	4.697	4.006
Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	-1.071	-639
	<u>31.616</u>	<u>30.273</u>

Overige vorderingen

Personeel	175	86
Overige	739	297
	<u>914</u>	<u>383</u>

Overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten	2.127	1.731
Overige overlopende activa	2.570	2.275
	<u>4.697</u>	<u>4.006</u>

Voorziening wegens oninbaarheid

Stand per 1-1	-639	-454
Onttrekking	148	83
Dotatie	-580	-268
	<u>-1.071</u>	<u>-639</u>

Liquide middelen

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Kasmiddelen	8	33
Tegoeden op bankrekeningen	34.066	35.327
	<u>34.074</u>	<u>35.360</u>

De tegoeden op bankrekeningen staan voor een gedeelte op een rekening courant, waarover een afgesproken rentevergoeding wordt ontvangen en die geheel ter vrije beschikking staan. De overige liquide middelen, ter waarde van 12.045 euro, zijn vastgelegd als deposito met een looptijd van 1 jaar.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen is verdeeld in de volgende componenten:

	Stand per 1-1-2012	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2012
Algemene reserve	49.450	3.966	0	53.416
Bestemmingsreserve (publiek)	10.754	-3.054	0	7.700
Bestemmingsreserve (privaat)	3.046	-266	0	2.780
Bestemmingsfonds (publiek)	92	0	0	92
	<u>63.342</u>	<u>646</u>	<u>0</u>	<u>63.988</u>
<i>Bestemmingsreserve (publiek)</i>				
Huisvesting en inventarissen	-4.969	-2.476	0	-7.445
Innovatie	4.742	1.516	0	6.258
Sanering	5.832	-2.280	0	3.552
Ziektevervanging	5.149	186	0	5.335
	<u>10.754</u>	<u>-3.054</u>	<u>0</u>	<u>7.700</u>

Hieronder volgt een korte beschrijving van de bestemmingsreserves (publiek):

- Huisvesting en inventarissen
De reserve is gevormd uit het saldo van de OKF-baten en de bijbehorende lasten inclusief investeringen in nieuwbouw, renovaties, bedrijfsaanpassingen en verbouwingen.
- Innovatie
Deze reserve is gevormd uit het saldo van begrote innovatie uitgaven en de bijbehorende lagere uitgaven met betrekking tot onderwijsontwikkeling en de ontwikkeling van extra hogeschooltaken.
- Sanering
Deze reserve is gevormd uit het saldo van begrote saneringsuitgaven en de bijbehorende lagere uitgaven met betrekking tot saneringsmaatregelen.
- Ziektevervanging
Deze reserve is bestemd om de lasten van personeelsleden die langer dan 12 maanden ziek zijn en meer dan 50% arbeidsongeschikt zijn te betalen.

Bestemmingsreserve (privaat)

Privaat	3.061	-279	0	2.782
B.V. RDM Campus (vh CMK Lease)	-15	13	0	-2
	<u>3.046</u>	<u>-266</u>	<u>0</u>	<u>2.780</u>

<i>Bestemmingsfonds (publiek)</i>	Stand per 1-1-2012	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2012
Schoolfonds	92	0	0	92

Het schoolfonds is niet gevormd vanuit de rijksbijdragen en staat in principe ter vrije beschikking van de hogeschool.

Voorzieningen

Het verloop van deze post in het boekjaar is:

	Stand per 1-1-2012	Dotaties	Onttrekkingen / vrijval	Stand per 31-12-2012
<u>Personeelsvoorzieningen</u>				
Wachtgelden	3.008	4.261	1.770	5.499
WAO Eigen Risicodragerschap	972	385	249	1.108
Gratificatie ambtsjubileum	1.268	186	125	1.329
	5.248	4.832	2.144	7.936
<u>Overige voorzieningen</u>				
Waarborgfonds	1.147	0	0	1.147
Profileringsfonds	413	163	210	366
Asbestverwijdering	814	1.697	225	2.286
	2.374	1.860	435	3.799
	7.622	6.692	2.579	11.735

Onderverdeling saldo	< 1 jaar	> 1 jaar	Stand per 31-12-2012
<u>Personeelsvoorzieningen</u>			
Wachtgelden	2.470	3.029	5.499
WAO Eigen Risicodragerschap	208	900	1.108
Gratificatie ambtsjubileum	148	1.181	1.329
	2.826	5.110	7.936
<u>Overige voorzieningen</u>			
Waarborgfonds	0	1.147	1.147
Profileringsfonds	183	183	366
Asbestverwijdering	2.082	204	2.286
	2.265	1.534	3.799
	5.091	6.644	11.735

De toegepaste disconteringsvoet bedraagt 3%.

Hieronder volgt een beschrijving van de voorzieningen.

Wachtgelden

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de lasten ten gevolge van verplichtingen inzake personeel dat een beroep doet op wachtgeld, zowel wettelijk als bovenwettelijk. Het wettelijk wachtgeld bedraagt maximaal 38 maanden.

WAO Eigenrisico Dragerschap

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de lasten ten gevolge van WAO-verplichtingen. De hogeschool is per 2005 eigenrisicodragers voor de WAO geworden. De consequentie hiervan is dat de hogeschool de uitkeringslasten van iedere WAO'er die onder het eigen risicodragerschap valt, moet doorbetalen. De doorbetaling geldt voor een periode van maximaal 10 jaar of tot de eerdere pensioendatum.

Gratificatie ambtsjubileum

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de lasten van gratificaties. De CAO bepaalt dat een personeelslid bij het bereiken van een 25-jarig en 40-jarig ambtsjubileum een gratificatie krijgt.

Waarborgfonds HBO

Deze voorziening is gevormd overeenkomstig het bepaalde in de statuten van de Stichting Waarborgfonds HBO, waarbij Hogeschool Rotterdam krachtens artikel 2.15 van de WHW is aangesloten. De stichting wordt naar verwachting in 2013 opgeheven.

Profileringsfonds

Deze voorziening is gevormd ter financiële ondersteuning van studenten die niet voldoen aan de normen voor tempo- prestatiebeurs, dan wel studenten die buiten hun schuld vertraagd afstuderen (één en ander conform hetgeen bepaald is in de wet WHW, art. 7.51.) binnen Hogeschool Rotterdam.

Asbestverwijdering

Deze voorziening is gevormd ter dekking van het verwijderen van asbest bij uit te voeren renovatie-/verbouwingswerkzaamheden van gebouwen.

Langlopende schulden

	Stand per 1-1-2012	Aflossingen 2012	Stand per 31-12-2012
Leningen OKF 417036787	6.888	424	6.464
Bouwlening 4393614I	5.336	508	4.828
Bouwlening 2860	276	276	0
Bouwlening 2873	33	33	0
	<u>12.533</u>	<u>1.241</u>	<u>11.292</u>

De looptijden en rentepercentages zijn als volgt.

	Stand > 1 jaar	Stand > 5 jaar	Rentevoet	Rente swap
Leningen OKF 417036787	6.046	4.126	3 mnd. eurib.	6,60%
Bouwlening 4393614I	4.320	-	3 mnd. eurib.	4,40%
Bouwlening 2860	-	-	9,00%	n.v.t.
Bouwlening 2873	-	-	6,38%	n.v.t.
	<u>10.366</u>	<u>4.126</u>		

De *leningen OKF* betreft de oorspronkelijk 30-jarige lening van 43,8 miljoen euro afgesloten bij de ABN AMRO Bank N.V. In 2003, 2006 en 2009 is een extra aflossing gedaan op deze lening. Deze aflossingen hebben steeds betrekking op 25% van de oorspronkelijke lening. De aflossingsverplichting in 2013 bedraagt 0,4 miljoen euro. De resterende looptijd van de leningen bedraagt 11 jaar, het schuldrestant over 5 jaar bedraagt nog 4,1 miljoen euro.

De bouwleningen betreft 1 lening met een rentepercentage van 4,4%.

De aflossingsverplichting in 2013 voor deze lening bedraagt 0,5 miljoen euro. Het schuldrestant over 5 jaar bedraagt 0 euro.

De lening OKF en bouwlening 4393614I zijn leningen met een variabele rente (3 maands-euribor verhoogd met een opslag: ABNAMRO 0,45% en ING 0,25%) en deze zijn geswapt met een percentage van 6,6% en 4,4%. De swaps zijn één op één gekoppeld aan de betreffende leningen, zowel qua looptijden als hoofdsommen en zijn derhalve niet speculatief. Ultimo 2012 bedraagt de marktwaarde van deze SWAPS 1,1 miljoen euro negatief (in 2011 was dit 1,3 miljoen euro negatief). De waarde van de swap van de ING is 0,7 mln. euro negatief (lening 4,8 mln. euro, looptijd t/m 2017) en die van de ABNAMRO is 0,4 miljoen euro negatief (lening 6,4 mln. euro, looptijd t/m 2013). Op basis van de contractuele afspraken met de banken heeft de hogeschool geen verplichtingen tot eventuele stortingen van zogenaamde margin calls. Deze swapcontracten lopen af in 2013 en 2017. De leningen kunnen dan boetevrij worden afgelost of er zal herfinanciering plaats moeten vinden.

Ter meerdere zekerheid is naast een door de Stichting Waarborgfonds HBO verstrekte borgtocht een pandrecht verstrekt ten gunste van de geldgevers op het vorderingsrecht van de geldnemer jegens de Staat der Nederlanden in verband met de door geldnemer tot en met 2012 te ontvangen huisvestingsbijdragen. De borgtochten zullen in 2013 in verband met het opheffen van de Stichting Waarborgfonds HBO vervallen.

Kortlopende schulden

De specificatie is als volgt.

	2012	2011
Crediteuren	5.171	9.570
Belastingen en premies sociale verzekeringen	8.192	7.863
Schulden ter zake van pensioenen	2.464	2.198
Overlopende passiva	78.991	71.609
	94.818	91.240
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>		
Loonheffing	6.407	6.180
Omzetbelasting	75	39
Overige belastingen	-86	178
Premies sociale verzekeringen	1.796	1.466
	8.192	7.863
Vooruitontvangen college-en les gelden	39.328	36.632
Vooruitontvangen subsidies OCW	13.499	14.891
Vooruitontvangen baten privaat	1.217	1.680
Vooruitontvangen baten en subsidies	5.614	4.777
Vakantiegeld en -dagen	6.433	6.380
Accountants- en administratiekosten	109	101
Rente	0	833
Huisvestingslasten	7.360	3.621
Overige	5.431	2.694
	78.991	71.609

3.7 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De stichting Hogeschool Rotterdam heeft een bankgarantie verstrekt aan de Stichting Waarborgfonds HBO ten bedrage van 1,1 miljoen euro. Daarnaast kan de stichting slechts leningen aangaan en/of gebouwen verkopen of in onderpand geven na uitdrukkelijke toestemming van de Stichting Waarborgfonds HBO. De stichting heeft naast de aangegeven leningen nog een kredietfaciliteit van 10 miljoen euro.

De stichting heeft vijf erfpachtovereenkomsten. Voor het Museumpark is dit recht, met als einddatum april 2089, gekocht voor een bedrag groot 2,6 miljoen euro. Voor de Wijnhaven 61 is dit recht, met als einddatum augustus 2047, gekocht voor een bedrag groot 1,7 miljoen euro. Voor de Kralingse Zoom, drie erfpachtovereenkomsten, is dit recht, met als einddatum september 2083, gekocht voor een bedrag groot 1,2 miljoen euro respectievelijk 0,1 miljoen euro en 1,4 miljoen euro.

Ingevolge de huurovereenkomst voor de Rochussenstraat 198-210 is een bankgarantie van 0,7 miljoen euro afgegeven.

RDM-verplichtingen

- er is een huurovereenkomst voor een periode van 10 jaar met het Havenbedrijf Rotterdam afgesloten. Voor de huur van de bedrijfshal, ad 0,3 miljoen euro, wordt de helft aan het Albeda College doorbelast;

Voor huurcontracten, onderhoudscontracten gebouwen, licentielasten en schoonmaaklasten zijn de volgende meerjarige verplichtingen aangegeven. De jaarbedragen zijn als volgt:

- huurcontracten korter dan een jaar 4,8 miljoen euro, 1 tot 5 jaar 15,8 miljoen euro en meer dan 5 jaar 23,4 miljoen euro;
- voor onderhoudscontracten zijn raamcontracten afgesloten waarvan het jaarbedrag op afroep 0,9 miljoen euro kan bedragen;
- voor licentielasten zijn raamcontracten afgesloten waarvan het jaarbedrag 3,1 miljoen euro bedraagt;
- voor schoonmaaklasten is een raamcontract afgesloten waarvan het jaarbedrag op afroep 2,7 miljoen euro kan bedragen. Het raamcontract loopt af in 2015;

3.8 Niet uit de balans blijvende regelingen

De planning is dat in 2013 de stichting Waarborgfonds HBO zal worden opgeheven indien alle geborgde leningen zijn omgezet middels een vrijwaring of afgelost. Verder zal ook de WHW aangepast moeten worden daar de HBO instellingen wettelijk verplicht zijn om zich bij het Waarborgfonds HBO aan te sluiten. Indien aan de voorwaarden is voldaan kan de uitkering, inleg en surplus, van 3,5 miljoen euro aan de hogeschool vervolgens plaatsvinden. De voorziening Waarborgfonds HBO ad 1,1 miljoen euro kan daarna vrijvallen.

3.9 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

BATEN

Rijksbijdragen

De baten uit rijksbijdragen zijn gebaseerd op het rijksbijdragenbestand d.d. 18 december 2012 van het ministerie van OCW.

	Realisatie 2012	Begroot 2012	Realisatie 2011
Rijksbijdragen OCW	168.300	162.179	165.806
Overige subsidies OCW	10.503	10.412	11.178
	<u>178.803</u>	<u>172.591</u>	<u>176.984</u>
<i>Rijksbijdragen OCW</i>			
Normatieve Rijksbijdragen	165.825	159.740	163.368
Aanvullende rijksbijdrage huisvesting	2.475	2.439	2.438
	<u>168.300</u>	<u>162.179</u>	<u>165.806</u>

De Normatieve Rijksbijdrage is ten opzichte van de realisatie 2011 gestegen met 2,5 miljoen euro door met name meer bekostigde studenten en graden.

Ten opzichte van de realisatie 2011 zijn de overige subsidies OCW gedaald met 0,7 miljoen euro. Dit is vooral te verklaren door het bezuinigen op de middelen voor de allochtonen problematiek (middelen G4/5) van 2,7 miljoen euro en de middelen voor Summercourses en Taal en Rekenen voor 0,3 miljoen euro. Verder is sprake van een lagere baat voor de functiemix van 0,3 miljoen euro. Hogere baten zijn van toepassing op de kennisinnovatiemiddelen 1,5 miljoen euro, beroepskolomgelden: 0,5 miljoen, lerarenbeurs: 0,5 miljoen euro en promotie vouchers: 0,1 miljoen euro.

Overige overheidsbijdragen en –subsidies

	Realisatie 2012	Begroot 2012	Realisatie 2011
Overige overheidsbijdragen	2.278	2.018	2.165
	<u>2.278</u>	<u>2.018</u>	<u>2.165</u>

Onder de overige overheidsbijdragen zijn de gelden opgenomen die zijn verkregen van het ministerie VWS voor werkgevers van de studenten van de masteropleidingen van het Instituut Gezondheidszorg.

College-, cursus, les- en examengelden

	Realisatie 2012	Begroot 2012	Realisatie 2011
Collegegelden sector HBO	50.836	53.841	48.971
Examengelden	0	0	14
	<u>50.836</u>	<u>53.841</u>	<u>48.985</u>

De collegegelden namen met 1,9 miljoen euro toe vanwege hogere tarieven en groei studentaantallen en daarnaast is er een hogere reservering gemaakt voor oninbare collegegelden. Ten opzichte van de begroting 2012 is de realisatie lager vanwege de langstudeersmaatregel.

Baten werk in opdracht van derden

	Realisatie 2012	Begroot 2012	Realisatie 2011
Contractonderwijs	8.589	8.628	8.881
Overige baten werk in opdracht van derden	4.803	5.663	4.585
	<u>13.392</u>	<u>14.291</u>	<u>13.466</u>

De Baten werk in opdracht van derden namen ten opzichte van 2011 met 0,1 miljoen euro af tot 13,4 miljoen euro.

Overige baten

	Realisatie 2012	Begroot 2012	Realisatie 2011
Verhuur	1.088	1.405	1.256
Detachering personeel	749	444	705
Sponsoring	130	115	112
Overige	6.556	4.759	4.662
	<u>8.523</u>	<u>6.723</u>	<u>6.735</u>

De overige overige baten worden als volgt uitgesplitst:

Incassokosten machtigingen collegegelden	505	430	293
Vrijwillige studentenbijdragen	1.514	1.468	1.513
Opbrengst verkoop leermiddelen	697	640	754
Overige opbrengsten	3.840	2.221	2.102
	<u>6.556</u>	<u>4.759</u>	<u>4.662</u>

Ten opzichte van 2011 nemen de overige baten toe met 1,8 miljoen euro. De verklaring is

met name de stijging bij de overige opbrengsten van 1,7 miljoen euro waarvan een eenmalige baat van 1,1 miljoen euro en 0,6 miljoen aan hogere overige opbrengsten

Personeelslasten

	Realisatie 2012	Begroot 2012	Realisatie 2011
Lonen en salarissen	159.687	159.432	150.884
Overige personele lasten	30.175	27.227	28.176
Af: uitkeringen	-1.040	-900	-967
	<u>188.822</u>	<u>185.759</u>	<u>178.093</u>
<i>Lonen en salarissen</i>			
Brutolonen en salarissen	127.040	126.838	122.263
Sociale lasten	14.003	13.980	12.294
Pensioenpremies	18.644	18.614	16.327
	<u>159.687</u>	<u>159.432</u>	<u>150.884</u>
<i>Overige personele lasten</i>			
Dotaties personele voorzieningen	4.834	2.297	1.899
Personeel niet in loondienst	18.122	16.188	17.843
Overig	7.219	8.742	8.434
	<u>30.175</u>	<u>27.227</u>	<u>28.176</u>

In 2012 werkten er gemiddeld 2.381 fte (3.385 personen) bij de hogeschool. Hiervan waren 54 fte direct betrokken bij de private activiteiten. In 2011 werkten er gemiddeld 2.279 fte (3.293 personen) bij de hogeschool. Hiervan waren 59 fte betrokken bij private activiteiten.

Ten opzichte van 2011 zijn de personeelslasten gestegen met 10,8 miljoen euro naar 188,9 miljoen euro.

De lonen en salarissen zijn met 8,8 miljoen euro toegenomen. Deze stijging wordt geheel verklaard door de uitbreiding van het personeelsbestand met 102 fte (92 personen), de in de CAO toegekende eenmalige uitkering en de gestegen pensioenpremies.

Hogeschool Rotterdam kent een Pensioen- en Flexibele Uittredingsregeling voor huidige en voormalige werknemers. De pensioenen zijn ondergebracht bij Stichting Pensioenfonds ABP en de Flexibele Uittreding bij Stichting Flexibel Uittreden Onderwijs. Beide regelingen zijn te karakteriseren als zogeheten toegezegd-pensioenregelingen, waarbij de pensioenuitkering gebaseerd is op de lengte van het dienstverband en het gemiddelde salaris van de werknemer gedurende dit dienstverband.

De gehanteerde pensioenregeling van de stichting is een pensioenregeling die is ondergebracht bij het ABP.

De belangrijkste kenmerken van deze pensioenregeling zijn:

- Er is sprake van een ouderdoms- en nabestaandenpensioen.
- Er is sprake van een middelloonregeling.
- De pensioenleeftijd is 65 jaar.

- De regeling kent zowel een levenslang als een tijdelijk partner- en wezenpensioen, waarbij het partner- en wezenpensioen is verzekerd op risicobasis.

De belangrijkste kenmerken van de uitvoeringsovereenkomst zijn:

- Deelneming in het bedrijfstakpensioenfonds is verplicht gesteld voor de werknemers en bestuurders van de stichting.
- De stichting is uitsluitend verplicht tot betaling van de vastgestelde premies. Er is in geen geval een verplichting tot bijstorting.

De dekkingsgraad van het ABP is per 31 december 2012 gelijk aan 96% (2011: 94%).

WOPT

De Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT) is voor niemand anders van toepassing dan de in model H opgenomen bestuurders.

Overige personele lasten

De dotaties aan personele voorzieningen zijn 2,9 miljoen euro hoger, hetgeen te verklaren is door de 2,5 miljoen euro voorziening wachtgelden, 0,3 miljoen euro voorziening WAO Eigen Risicodragerschap en 0,1 voorziening jubileum uitkering.

De lasten van personeel niet in loondienst zijn met 0,3 miljoen euro toegenomen.

De overige personeelslasten zijn afgenomen met 1,2 miljoen euro. Hier zijn met name de afnames in de scholingslasten 0,5 miljoen euro, de reservering van vakantiedagen 0,9 miljoen euro en een toename van de lasten woon-werk verkeer 0,2 miljoen euro voor verantwoordelijk.

Afschrijvingslasten activa

	Realisatie 2012	Begroot 2012	Realisatie 2011
Afschrijvingen gebouwen, verbouwingen en gebruiksrecht terreinen	8.144	8.316	10.186
Afschrijvingen inventarissen en apparatuur	6.402	6.357	6.331
	14.546	14.673	16.517

De afschrijvingen zijn met 2,0 miljoen euro gedaald. De afschrijvingslast voor apparatuur en inventaris steeg met 0,1 miljoen euro naar 6,4 miljoen euro. De afschrijvingslast voor de gebouwen daalde met 2,1 miljoen euro. Dit wordt met name verklaard doordat in 2011 sprake was van een eenmalig effect van hogere afschrijvingslasten ter hoogte van 1,7 miljoen euro voor de panden Museumplein, Academieplein en Wijnhaven/Blaak als gevolg van de herprofilering van de opleidingen / instituten.

Huisvestingslasten

	Realisatie 2012	Begroot 2012	Realisatie 2011
Huur	5.339	5.467	4.165
Verzekeringen	138	167	173
Onderhoud	2.105	1.927	2.745
Schoonmaakkosten	3.045	2.571	2.723
Energie en water	2.923	3.266	2.319
Heffingen	950	855	795
Dotatie voorziening asbestverwijdering	1.697	0	814
Overige	972	561	3.248
	17.169	14.814	16.982

De huisvestingslasten zijn ten opzichte van 2011 toegenomen met 0,2 miljoen euro hetgeen te verklaren is door een toename van huur, schoonmaakkosten en energie en water van 1,0 miljoen (met name voor de huurlocaties Rochussenstraat, Wijnhaven 99 en Max Euwelaan die in aug/sept 2011 gehuurd zijn).

Verder is de dotatie voorziening asbestverwijdering 0,9 miljoen hoger dan in 2011 doordat er bij de renovatie van de locatie Museumpark laagbouw asbest is aangetroffen en deze opgeruimd moet worden. De lasten gemaakt voor de brandveiligheid zijn in 2012 2,2 miljoen euro lager dan in 2011 en verklaren zodoende de daling van de post overige huisvestingslasten.

Overige lasten

	Realisatie 2012	Begroot 2012	Realisatie 2011
Administratie- en beheerslasten	19.664	21.275	20.689
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	7.286	7.459	7.228
Dotatie overige voorzieningen	163	240	107
Overige	5.809	5.097	5.306
	32.922	34.071	33.330

<i>Administratie- en beheerslasten</i>	Realisatie 2012	Begroot 2012	Realisatie 2011
Advertentie en werving studenten	2.442	2.241	3.010
Telefoon	920	921	912
Porti	423	426	478
Drukwerk en kopieer	1.910	1.514	1.889
Kantoorbehoeften	469	497	481
Automatisering	367	275	509
Advies	3.385	3.927	3.315
Representatie	1.231	1.142	1.228
Kantine	2.189	2.122	2.283
Bank- en incassokosten	210	295	256
Reis en verblijf	1.941	1.929	2.035
Studentenvoorzieningen	2.212	2.738	2.525
Overige beheerslasten	1.965	3.248	1.768
	19.664	21.275	20.689

De administratie- en beheerslasten zijn met 1,0 miljoen euro afgenomen. Dit werd met name veroorzaakt door dalende advertentie en werving studenten 0,6 miljoen euro en studentenvoorzieningen 0,3 miljoen euro, telefoonkosten, kantinekosten en reis & verblijfskosten.

<i>Inventaris, apparatuur en leermiddelen</i>			
Leermiddelen	2.120	2.397	2.438
Aanschaf apparatuur en inventarissen	494	413	439
Reparatie en onderhoud inventarissen	4.607	4.433	4.266
Verzekering inventarissen	65	216	85
	7.286	7.459	7.228

De inventaris, apparatuur en leermiddelen zijn nagenoeg gelijk aan 2011. De reparatie en onderhoud inventarissen stijgen met 0,3 miljoen euro en er is een daling van de leermiddelen met 0,3 miljoen euro.

Dotatie overige voorzieningen

De voorziening profileringsfonds is verlaagd. Dit omdat de aanspraak op het profileringsfonds de afgelopen jaren gemiddeld lager was dan de jaren daarvoor. Daarom is in 2012 een deel van deze voorziening (0,1 mln. euro) vrijgevallen.

<i>Overige overige lasten</i>	Realisatie 2012	Begroot 2012	Realisatie 2011
Vergoeding uitbestede opleidingen	1.887	1.670	1.855
Overig	3.922	3.427	3.451
	5.809	5.097	5.306

De overige lasten stijgen met 0,5 miljoen euro naar 5,8 miljoen euro. Hiervan is 0,2 miljoen te verklaren door hogere uitgaven voor praktijkovereenkomsten voor studenten van de masteropleidingen van het Instituut Gezondheidszorg. Voor 0,3 miljoen zijn er diverse eenmalige lasten bij diverse organisatieonderdelen.

Financiële baten en lasten

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2012	2012	2011
Rentebaten	847	700	721
Rentelasten (-/-)	-661	-672	-982
	<u>186</u>	<u>28</u>	<u>-261</u>

Het saldo van de financiële baten en lasten is ten opzichte van 2011 gedaald met 0,4 miljoen euro te verklaren door een stijging van de rentebaten en een daling van de rentelasten door reguliere aflossingen en de extra aflossing in 2011.

3.10 Toelichting algemeen

Bezoldiging van Raad van Toezicht

De bezoldiging voor de Raad van Toezicht bedraagt per jaar 10.900 euro voor de voorzitter en 7.600 euro voor de leden.

Voor meer informatie zie bijlage Model H: Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders.

De personeelsbeloningen en andere (uitgestelde) vergoedingen worden verantwoord overeenkomstig Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 271 Personeelsbeloningen.

ENKELVOUDIGE BALANS EN STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3.11 Enkelvoudige balans per 31 december 2012

(na verwerking bestemming exploitatieresultaat)

Activa

(x € 1.000)

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	115.985	108.946
Financiële vaste activa	<u>168</u>	<u>317</u>
	116.153	109.263
Vlottende activa		
Vorraden	122	159
Vorderingen	31.483	30.091
Liquide middelen	<u>34.043</u>	<u>35.201</u>
	<u>65.648</u>	<u>65.451</u>
Totaal activa	<u><u>181.801</u></u>	<u><u>174.714</u></u>
		Passiva
		(x € 1.000)
	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Eigen Vermogen	63.988	63.342
Voorzieningen	11.735	7.622
Langlopende schulden	11.292	12.533
Kortlopende schulden	<u>94.786</u>	<u>91.217</u>
Totaal passiva	<u><u>181.801</u></u>	<u><u>174.714</u></u>

3.12 Enkelvoudige staat van baten en lasten 2012

Baten

(x € 1.000)

	Realisatie 2012	Begroting 2012	Realisatie 2011
Rijksbijdragen	178.804	172.591	176.984
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2.278	2.018	2.165
College-, cursus-, les- en examengelden	50.836	53.841	48.985
Baten werk in opdracht van derden	12.951	13.691	13.169
Overige baten	8.688	6.862	6.864
Totaal baten	253.557	249.003	248.167

Lasten

	Realisatie 2012	Begroting 2012	Realisatie 2011
Personeelslasten	188.793	185.718	178.148
Afschrijvingen	14.546	14.673	16.517
Huisvestingslasten	17.071	14.542	16.887
Overige lasten	32.792	33.923	33.223
Totaal lasten	253.202	248.856	244.775

Saldo baten en lasten	355	147	3.392
Financiële baten en lasten	192	28	257-
Resultaat	547	175	3.135
Belastingen	86	-	178-
Resultaat deelnemingen	13	-	17
Totaal resultaat	646	175	2.974

3.13 Toelichting op de enkelvoudige balans 2012

Financiële activa

	BV RDM		
	ITOR	Campus	Totaal
<i>Deelnemingen</i>			
Boekwaarde 1-1-2012	423-	16-	439-
Uit consolidatie (juridische fusie)	-	-	-
Resultaat boekjaar	-	13	13
Saldo 31-12-2012	<u>423-</u>	<u>3-</u>	<u>426-</u>
<i>Vorderingen op deelnemingen</i>			
Saldo 1-1-2012	434	321	755
Nieuw in consolidatie (voormalige vordering deelneming TRO)	-	-	-
Nieuw verstrekt	-	-	-
Aflossingen	-	161-	161-
Saldo 31-12-2012	<u>434</u>	<u>160</u>	<u>594</u>
Totaal financiële vaste activa	<u>11</u>	<u>157</u>	<u>168</u>

Vorderingen

	2012	2011
Debiteuren	2.179	3.839
Studenten/deelnemers/cursisten	24.651	22.528
Overige vorderingen	1.120	680
Overlopende activa	4.604	3.684
Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	1.071-	639-
	<u>31.483</u>	<u>30.092</u>

Overige vorderingen

Personeel	175	87
Overige	945	593
	<u>1.120</u>	<u>680</u>

Overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten	2.127	1.731
Overige overlopende activa	2.477	1.953
	<u>4.604</u>	<u>3.684</u>

Voorziening wegens oninbaarheid

Stand per 1-1	639-	454-
Onttrekking	148	83
Dotatie	580-	268-
	<u>1.071-</u>	<u>639-</u>

Kortlopende Schulden

	2.012	2011
Crediteuren	5.168	9.559
Schulden aan andere deelnemingen	-	108
Belastingen en premies sociale verzekeringen	8.278	7.863
Schulden ter zake van pensioenen	2.464	2.198
Overlopende passiva	78.876	71.489
	<u>94.786</u>	<u>91.217</u>
 <i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>		
Loonheffing	6.407	6.180
Omzetbelasting	75	39
Overige belastingen	-	178
Premies sociale verzekeringen	1.796	1.466
	<u>8.278</u>	<u>7.863</u>
Vooruitontvangen college-en les gelden	39.328	36.632
Vooruitontvangen subsidies OCW	13.499	14.891
Vooruitontvangen baten privaat	1.217	1.680
Vooruitontvangen baten en subsidies	5.614	4.777
Vakantiegeld en -dagen	6.433	6.380
Accountants- en administratiekosten	109	101
Rente	-	833
Overige	12.676	6.195
	<u>78.876</u>	<u>71.489</u>

3.14 Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten 2012

Specificatie accountantslasten	Realisatie	Realisatie
	2012	2011
Onderzoek van de jaarrekening	118	114
Andere controleopdrachten	55	43
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	23
Andere niet-controlediensten	13	52
	<u>186</u>	<u>232</u>

Voor de accountantslasten zijn alleen de kosten opgenomen, die door de accountantsorganisatie Ernst & Young Accountants LLP, in rekening zijn gebracht. De kosten van het honorarium die betrekking op jaarrekening over het boekjaar 2012 zijn hierin meegenomen.

4. Overige gegevens

4.1 Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het College van Bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Hogeschool Rotterdam

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2012 van Stichting Hogeschool Rotterdam te Rotterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2012 en de geconsolideerde en enkelvoudige staat van de baten en lasten over 2012 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het College van Bestuur

Het College van Bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het College van Bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid van de Wet of het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het onderwijscontroleprotocol OCW/EZ 2012. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-

inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Hogeschool Rotterdam per 31 december 2012 en van het resultaat over 2012 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2012 voldoen in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het onderwijscontroleprotocol OCW/EZ 2012.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE BIJ OF KRACHTENS DE WET GESTELDE EISEN

Ingevolge artikel 2:393, lid 5 onder e en f van het BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 van het BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392, lid 1 onder b tot en met h van het BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391, lid 4 van het BW. Tenslotte vermelden wij dat het jaarverslag voldoet aan de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.2.4 Jaarverslag van het onderwijscontroleprotocol OCW/EZ 2012.

Rotterdam, 18 juni 2013

Ernst & Young Accountants LLP

wg J.C. Besters RA

4.2 Bevestiging College van Bestuur

In het kader van de uitbreiding op artikel 31 lid 1 van de Richtlijn verslaggeving Hoger Onderwijs zoals met ingang van 29 januari 2005 is ingevoerd verklaart het College van Bestuur als volgt.

Alle bekende en van belang zijnde informatie voor het afgeven van de controleverklaring is aan de accountant verstrekt. Daarnaast bevestigt het College van Bestuur niet betrokken te zijn geweest bij onregelmatigheden gericht op het beïnvloeden van de rijksbijdrage.

4.3 Resultaatbestemming

Algemene reserve	3.966
Bestemmingsreserve (publiek)	-3.054
Bestemmingsreserve (privaat)	<u>-266</u>
Resultaat	<u><u>646</u></u>

4.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

5. Bijlagen

5.1 Gegevens over de rechtspersoon

HOGESCHOOL ROTTERDAM

Museumpark 40
Postbus 25035
3001 HA ROTTERDAM

Administratie: 30299 - 22 OJ

Contactpersoon: drs. A.M.J.B.H. van den Assum
telefoon 010 – 794 45 24

Model E: Verbonden partijen

Naam	Juridische vorm 2012	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2012	Resultaat jaar 2012	Art 2: 403 BW	Deelname	Consolidatie
				EUR	EUR	Ja/Nee	%	J/N
BV RDM Campus	B.V.	Rotterdam	4	-2.762	13.049	Nee	100	J
Itor BV	B.V.	Rotterdam	4	-423.160	-206	Nee	100	J

Model G – Verantwoording subsidies

Verantwoording van subsidies met
verrekeningsclausule

Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Ontvangen t/m verslagjaar EUR	Lasten in verslagjaar EUR	Totale kosten EUR	Te verrekenen EUR
Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -50705 M	2010	145.267	145.267	86.602	138.283	6.984
Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -73336 M	2010	130.644	130.644	92.232	130.644	0
Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -53844 M	2010	-6.984	-6.984	0	0	-6.984
Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -83902 M	2010	-2.794	-2.794	-3.274	-3.274	480
Lerarenbeurs deel 2011/2012	BEK - 2011/130 M	2011	2.794	2.794	2.794	2.794	0
Lerarenbeurs deel 2011/2012	BEK - 2011/18370	2011	4.190	4.190	4.190	4.190	0
Lerarenbeurs deel 2011/2012	376120-2	2011	173.902	173.902	140.829	170.453	3.449
Lerarenbeurs deel 2011/2012	376120-2	2011	220.563	220.563	177.481	212.401	8.163
Lerarenbeurs deel 2011/2012	2012/2/262917	2011	1.397	1.397	1.397	1.397	0
Lerarenbeurs deel 2011/2012	2012/2/268332	2012	-14.666	-14.666	-14.666	-14.666	0
Subsidie regeling 2e graden HBO	BEK-11/45984 M	2012	22.954	22.954	22.954	22.954	0
Inhaalslag 2010	Ond/ODS-2012/23201 M	2012	-1.155	-1.155	0	0	-1.155
Totaal			676.112	676.112	510.539	665.176	10.937

Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Saldo EUR	Ontvangen t/m verslagjaar EUR	Lasten in verslagjaar EUR	Totale kosten EUR	Saldo nog te besteden EUR
Sirius programma	OND/ODB-09/69873 M	2010	2.697.000	941.800	1.821.600	155.000	538.000	1.283.600
Lerarenbeurs deel 2012/2013	413319-1	2012	424.112	0	424.112	126.116	126.116	297.996
Lerarenbeurs deel 2012/2013	413319-1	2012	39.621	0	39.621	12.899	12.899	26.722
Lerarenbeurs deel 2012/2013	413319-1	2012	7.032	0	7.032	3.750	3.750	3.282
Lerarenbeurs deel 2012/2013	413319-1	2012	5.626	0	5.626	1.876	1.876	3.750
Totaal			3.173.391	941.800	2.297.991	299.641	682.641	1.615.350

OCW Vooruitontvangen subsidies

<i>Omschrijving</i>	<i>Toewijzing kenmerk</i>	<i>Toewijzing datum</i>	<i>Bedrag toewijzing EUR</i>	<i>Saldo EUR</i>	<i>Lasten in verslagjaar EUR</i>	<i>Saldo nog te besteden EUR</i>
Beroepskolom		20-10-2011	896.785	2.650.011	1.559.807	1.986.989
G4/G5 gelden	388387-1	20-10-2011	0	0	0	0
Summercourses	388387-1	20-10-2011	0	0	0	0
Functiemix	388387-1	20-10-2011	1.988.344	0	1.988.344	0
Taal en Rekenen	388387-1	20-10-2011	0	0	0	0
Kennisinnovatie hbo	388387-1	20-10-2011	4.824.477	9.705.735	5.682.730	8.847.482
Promotievouchers	388387-1	20-10-2011	419.247	1.080.650	462.000	1.037.897
Totaal			8.128.853	13.436.396	9.692.881	11.872.368

Totaal verantwoording overige subsidies OCW:

10.503

Totaal verantwoording vooruitontvangen subsidies OCW:

13.499

Model H: Bezoldiging bestuurders

Is er een bezoldiging van de bestuurders

Ja

Is er een bezoldiging van de toezichthouders

Ja

	Arbeidsovk. /werkzaam heden Vanaf	Arbeidsovk./ werkzaamhe den Tot	Ingang dienst- verband Datum	Taakomvang Fte	Dienstbetrekking /Interim D of I	Beloningen periodiek 2012 EUR	Bonusbet. /gratificatie 2012 EUR	Beloning bet. op termijn 2012 EUR	Uitk. beeindig. dienstv. 2012 EUR
Bestuurders									
- drs. M.J.G. Bormans (voorzitter per 1.9.12)	1-9-2012	1-9-2016	1-9-2012	1	D	44.750		10.981	
- drs. J.A.C.F. Tuytel (voorzitter tm 31.7.12)	1-3-1996	31-7-2012	1-8-1973	1	D	114.575	-	22.076	-
- drs. G.J. van Drielen (lid)		vast	1-3-1997	1	D	155.600	-	33.308	-
- J.G. Roelof (lid)	1-9-2010	31-8-2014	1-8-1991	1	D	155.550	-	33.308	-
Totaal Bestuurders						<u>470.475</u>	-	<u>99.673</u>	-
Toezichthouders									
- drs. C.W. van der Waaij, RA (voorzitter)					nvt	12.574			
- mr. W. Sorgdrager					nvt	7.772			
- drs. J.W.A. Verlaan					nvt	7.643			
- mr. J.F. de Haas					nvt	8.819			
- drs. C.A.C.M. Oomen					nvt	7.772			
Totaal Toezichthouders						<u>44.580</u>	-	-	-

De beloningen voor de Toezichthouders bedragen €10.900 voor de voorzitter en € 7.600 voor de leden. In de periodiek betaalde beloningen zijn de beloningen inclusief betaalde werkgeverslasten opgenomen.